

ตาม รอยพระบาท

ชีวประวัติ พระสุทธอิทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์
(พระอาจารย์ลี อัมมธโร)
จาริกไปประเทศอินเดีย

พระอาจารย์ลี ธัมมธโร นมัสการ สังเวชนียสถาน ประเทศอินเดีย

“ตามรอยพระบาท”

ชีวประวัติ พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์
(พระอาจารย์ลี อัมมธโร)

จาริกไปประเทศอินเดีย

ธรรมบรรณาการเนื่องในงานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย

ท่านพ่อลี อัมมธโร

ครบรอบวันมรณภาพ ปีที่ ๔๙

วันที่ ๒๔-๒๖ เมษายน ๒๕๕๓

ณ วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

ตามรอยพระบาท

ตามรอยพระบาท

ชีวประวัติ พระสุทธธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์

(พระอาจารย์ลี ธัมมธโร) จาริกไปประเทศอินเดีย

- พิมพ์ครั้งที่ ๑ : เมษายน ๒๕๕๓
- ISBN : 97-616-7174-33-4
- จำนวนพิมพ์ : ๕,๕๔๙ เล่ม
- คณะผู้จัดพิมพ์ : คุณเรวดี พลวัฒน์สุข
และคณะเรือบุญปากน้ำ
ศิษย์ท่านพ่อลี ธัมมธโร

พิมพ์ที่ บริษัท ศิลป์สยามบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด

๖๑ ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือ (เพชรเกษม ๖๙) แขวงหนองแขม

เขตหนองแขม กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

โทรศัพท์ ๐๒-๔๔๔-๓๓๕๑-๙ โทรสาร ๐๒-๔๔๔-๐๐๗๘

e-mail: silpasiampainting@hotmail.com

คำนำ

ขออนอบน้อมแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระบรมครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

ขออนอบน้อมแด่พระสังฆเถระ อันเป็นธรรมนำหมู่สัตว์
ให้ข้ามพ้นจากวัฏสงสาร

ขออนอบน้อมแด่พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
ผู้เป็นเนื้อนาบุญอันยิ่งใหญ่

ขออนอบน้อมแด่ องค์พ่อแม่ครูอาจารย์ ผู้สืบพระศาสนา
จำเดิมแต่พุทธกาลเป็นลำดับมา

คณะเรื่อบุญปากน้ำ **ศิษย์ท่านพ่อลี ธัมมธโร** และ
คณะศรัทธาศิษยานุศิษย์ ได้นำชีวประวัติของ **ท่านพ่อลี
ธัมมธโร** (พระสุทธธรรมาลังสีคัมภีร์เมธาจารย์) ตอนจาริก
ไปประเทศอินเดีย นำมาจัดพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ **“ตามรอย
พระบาท”** แจกเป็นธรรมบรรณาการ เนื่องในงานบำเพ็ญ
กุศลอุทิศถวาย ท่านพ่อลี ธัมมธโร ครบรอบวันมรณภาพ
ปีที่ ๔๙ วันที่ ๒๔-๒๖ เมษายน ๒๕๕๓ ณ วัดอโศการาม

ในการทำหน้าที่แปลเล่มนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สาธุชน
ผู้ใฝ่ใจในธรรมจะได้ค้นคว้าศึกษาปฏิบัติสืบต่อไป ผู้ที่ยังไม่รู้
ก็จะได้รับรู้ ผู้ที่รู้แล้ว ก็จะได้รับรู้เพิ่มขึ้น ผู้ที่ยังสงสัย จะได้คลาย

สามรອງพระบาท

ความสงสัย กลายเป็นสมาธิได้ เมื่ออ่านให้ถึงใจ จะเกิด
ความสว่างไสวแจ่มใสเบิกบานสำราญใจ ประดุจได้ดื่มโอชารส
แห่งธรรม อันเป็นรสประเสริฐยิ่งกว่ารสอื่นใด

ด้วยมีเวลาอันกระชั้นชิด ในการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้
อาจจะมีความบกพร่องอยู่บ้าง จึงขออภัยจากท่านผู้รู้ ในที่
นี้ด้วย พร้อมทั้งขอขอบคุณในการชวนขยายประสานงาน
จากคณะศิษยานุศิษย์ รวมทั้งผู้ร่วมเป็นเจ้าของจัดพิมพ์
จนหนังสือสำเร็จลุล่วงด้วยดี หากแม้มีข้อผิดพลาดใดๆ ขอ
พระรัตนตรัยโปรดดโทษล่วงเกินอันนั้น เพื่อความสำรวม
ระมัดระวังในกาลต่อไป

โดยเจตนาอันเป็นกุศลนี้ ขอผลานิสงส์ผลบุญ ที่คณะ
ศิษยานุศิษย์ได้กระทำ จงดลบันดาลอุทหนุนค้ำจุน ให้เจริญ
ด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ธนสารสมบัติ สวรรค์สมบัติ
และนิพพานสมบัติ สมความปรารถนาในสิ่งที่พึงประสงค์
ทุกประการ

คณะเรือบุญปากน้ำ
ศิษย์ท่านพ่อลี ธัมมธโร

สารบัญ

	หน้า
ชีวประวัติย่อ	
พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธัมมธโร)	๑
ท่านพ่อลี จาริกไปประเทศอินเดีย	
เริ่มเดินทาง ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๘๒	
เดินทางข้ามแม่น้ำเมย เข้าประเทศพม่า	๘
เดินทางกลับประเทศไทย	๒๒
เตรียมเดินทาง ครั้งที่ ๒ ราว พ.ศ. ๒๔๙๓	
เตรียมการออกหนังสือเดินทางไปประเทศอินเดีย	๒๒
เดินทางกลับ ประเทศพม่า แล้วจึงเดินทางกลับประเทศไทย โดยเครื่องบิน	๓๒
คำปรารภท้ายเล่ม	
ตามรอยพระบาท	๓๔
๔ สังฆเนยยสถาน	๓๕
เขื่อนถีนพุทธภูมิ	๓๘
วัดไทยพุทธคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย	๓๙
พระมหาเจดีย์พุทธคยา สถานที่ตรัสรู้	๔๐
พระพุทธรูปเมตตา	๔๒
กรุงราชคฤห์ เมืองหลวงของแคว้นมคธ	๔๔
คุกพระเจ้าพิมพิสาร	๔๕
ศิขณภูมิ ยอดเขาประกาศธรรม	๔๖
ถ้ำสุกรขตา	๔๙
ถ้ำพระโมคคัลลานะ	๕๐
พระเวททัต	๕๒
วัดเวฬุวันาราม	๕๓
มหาวิทยาลัยนาลันทา มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งแรกของโลก	๕๕

ตำราของพระรามา

สถูปพระนิพพานพระสารีบุตร	๕๖
หลวงพ่อดังค์ดำ พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์	๕๗
ไวยาสาลีเมืองสวรรค์บนดิน	๕๘
ปาวาลเจดีย์	๕๙
กุฎาคารศาลาป่ามหาวัน	๖๑
เจดีย์เกสรียา	๖๒
กุสินารา มหานคราปรินิพพาน	๖๒
มกุฏพันธนเจดีย์ สถานที่ถวายพระเพลิง เมืองกุสินารา	๖๖
แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ-สร้างสถูป	๖๘
ลุมพินี สถานที่ประสูติ	๖๙
วัดเขตวันมหาวิหาร	๗๐
อาเนันทโพธิ์	๗๒
บ้านองคุลิมาล	๗๔
บ้านอนาถบิณฑิกเศรษฐี	๗๕
วัดบุพพาราม	๗๖
สถูปยมกปาฏิหาริย์	๗๗
รุ่งอรุณที่แม่น้ำคงคา สายน้ำศักดิ์สิทธิ์ แห่งเมืองพาราณสี	๘๐
สารนาถ สถานที่ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนา	๘๑
เจาคันธีสถูป	๘๒
ธัมเมกขสถูป	๘๓
ธรรมราชาภิสถูป	๘๔
ยสเจดีย์สถาน	๘๔
พิพิธภัณฑ์ สารนาถ	๘๕
ถ้ำดงคสิริ สถานที่ที่ทรมานพระวรกาย	๘๗
บ้านนางสุชาดา	๘๘
กลับสู่มาตุภูมิ	๘๙

มรรคปฏิปทา

โอวาทธรรม ท่านพ่อลี ธัมมธโร

“อธิจิตเต ฆ ฮาโยโธ เถธั พุทธานสาสน”

พระองค์ทรงตรัสไว้ดังนี้ อธิจิต นี้ แปลว่าจิตที่ยังสามารถที่จะขึ้นเหนือกิเลสกรรม การที่จะขึ้นถึงอธิจิตนั้น มีอยู่ ๒ ประการคือ

๑. ดวงจิตของตนไม่มีคุณธรรมธรรมอันยิ่ง แต่ตนทำให้ยิ่งด้วยความเพียร

๒. ดวงจิตมีคุณธรรม และอาศัยคุณธรรมนั้นปกป้องจิตเอาไว้ให้อยู่เหนือกิเลสกรรม

ประการแรก เช่น จิตคนเราธรรมดา เมื่อไม่นั่งเข้าที่ ก็ไม่มีสมาธิ แต่ต้องอาศัยอดทนไตร่ตรอง เมื่อกิเลสเกิดขึ้นในจิต เราก็ต้องรู้และเฝ้านึกคิดว่า เราจะไมยอมให้กิเลสนั้นๆ มาข่มแห่งจิตเราได้ เราต้องพยายามอยู่เหนืออำนาจกิเลสให้จงได้ นี่เป็นสัมมาสังกัปปะ เช่นนี้ เป็นความคิดนึกที่ถูกต้องถึงจะยังไม่สมาธิก็ยังพอใช้การได้ หมายถึง จิตเรารู้ทัน เช่น เวลาเราโกรธ เมื่อพบหรือไปกระทบอารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนาเช่นนี้ก็ให้เรามีความรู้ตัวและให้มีความตั้งใจนึกว่า เราจะข่มความโกรธนั้นๆ ให้อยู่ในอำนาจของเราให้จงได้! โดยอดทนต่อสัญญาเอาของดีๆ ออกมาใช้คือเมื่อเราโกรธเราก็

สามรจนพรหม

ทำเหมือนไม้ไผ่ ไผ่เอาความโกรธมาทับจิตของตน ให้เอาความดีมาทับ นี้เรียกว่า “อธิจิต”

ประการที่ ๒ อธิจิตอีกประเภทหนึ่ง คือจิตที่ปราศจากนิวรณ์ธรรม บำเพ็ญใจของตนให้อยู่ในสัมมาสมาธิ มีจิตตั้งมั่นในคุณธรรม เมื่อกิเลสเกิดขึ้น ก็เข้าครอบครองดวงจิตเขาผู้นั้นไม่ได้ เพราะเข้าไม่ถึง ด้วยจิตของผู้นั้นมีคุณธรรมปกป้องเพียบพร้อมอยู่แล้ว

ขอให้ผู้ปฏิบัติมุ่งบำเพ็ญความดี คือ อธิจิตนี้ให้เกิดขึ้นกับตน โดยอาศัยความเพียรบากบั่นพยายามให้รักความดีของตน เหมือนเรามีอาหารรสดี เราก็ต้องพยายามขับไล่แมลงหวี่แมลงวันไม่ให้มาไต่ตอมจึงจะบริโภคได้สบายไม่มีโทษนั้นแหละจะประสบความร่มเย็นเป็นสุขทุกทิวาราตรีกาล **“อธิจิตเต จ อาโยโค เอตํ พุทธานสาสนํ”** จงทำใจของตนให้ยิ่งด้วยความเพียรอันชอบ นั่นแหละคือคำสอนของท่านผู้รู้ทั้งหลาย ดังนี้

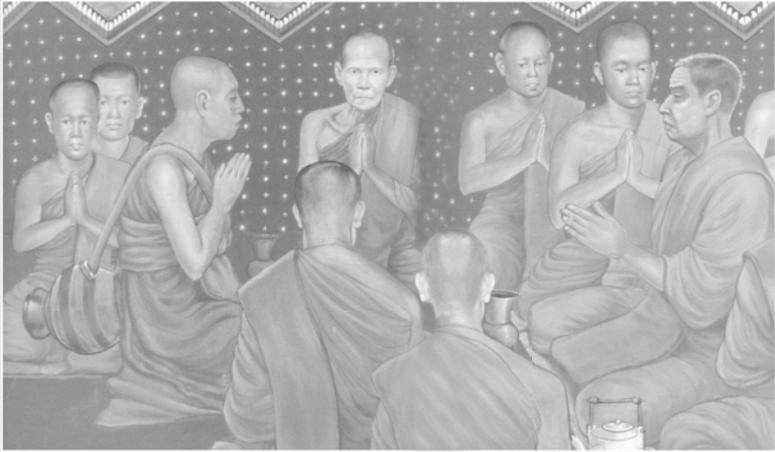

ชีวประวัติย่อ

พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ทัมมโร)

นามเดิม ชาลี นารีนวงศ์ เป็นบุตรของนายปาว และนาง
พวย นารีนวงศ์

เกิด วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๔๙ เวลา
๒๑.๐๐ น. ตรงกับวันแรม ๒ ค่ำ เดือนยี่ ปีมะเมีย ฤ

บ้านหนองสองห้อง ตำบลยางโอยภาพ อำเภอวังสามสี
จังหวัดอุบลราชธานี

อุปสมบท วันพุธที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๙ ตรงกับ
วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เป็นพระภิกษุฝ่ายมหานิกาย ต่อมา
ได้กราบลาพระอุปัชฌาย์ เพื่อเดินรุกขมูลไปพบท่านพระอาจารย์
มั่น ที่วัดบูรพา จังหวัดอุบลราชธานี

ญัตติเป็นธรรมยุต วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๐
ณ วัดบูรพา โดยมีพระปัญญา พิศาลเถระ (หนู จิตปัญญา)
วัดสระปทุม จังหวัดพระนคร เป็นพระอุปัชฌาย์ พระอาจารย์
เพ็ง วัดใต้ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นพระกรรมวาจาจารย์
(ท่านพระอาจารย์มั่นเป็นผู้บรรพชาให้เป็นสามเณร) ท่านได้ถือ
ธุดงค์อย่างเคร่งครัด ที่บ้านท่าวังหิน จากนั้นท่านได้มาพำนัก
อยู่วัดสระปทุมระยะหนึ่ง จึงได้ติดตามท่านพระอาจารย์มั่น

ไปจังหวัดเชียงใหม่ และอยู่อบรมปฏิบัติธรรมกับท่านพระ
อาจารย์ฝั้นที่วัดเจติยหลวง ท่านได้รุดงค์ทางภาคเหนือ และ
ยังได้รุดงค์ไปประเทศเขมร พม่า และอินเดีย ได้กลับมา
จำพรรษาที่จังหวัดจันทบุรี นาน ๑๔ พรรษา ภายหลังได้มา
สร้างวัดอโศการามในปี พ.ศ. ๒๔๙๘

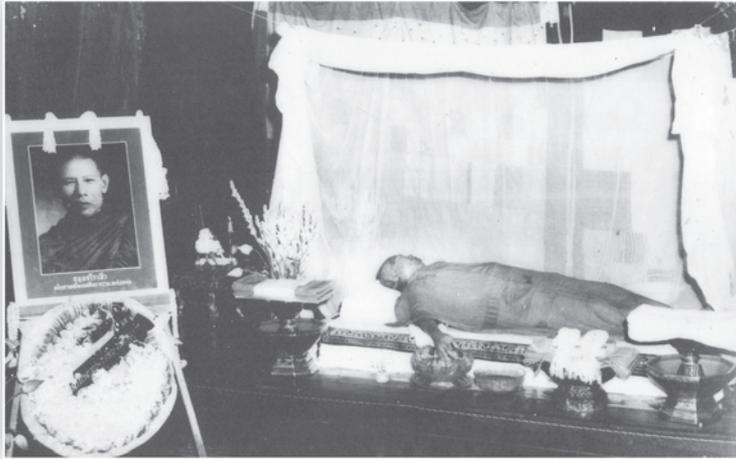
สมณศักดิ์ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะ
ชั้นสามัญ ที่ พระสุทธธีรธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ เมื่อวันที่
๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๐

ภาพรวมพระบาท

มรณภาพ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔ ณ วัดอโศการาม
จังหวัดสมุทรปราการ สิริรวมอายุได้ ๕๕ ปี ๓ เดือน
พรรษา ๓๔

ถ้าจิตของเราตั้งอยู่ในบุญกุศล เราก็จะมีสุคติ
เป็นที่ไป ถ้าจิตของเราตั้งอยู่ในบาป อกุศลวิญญานของ
เราก็จะต้องไปสู่ทุกคติ ไม่ได้ไปเกิดในโลกที่ดี....โลกที่ดีนั้น
คือ โลกที่ไม่มีภัย เป็นโลกสวรรค์ที่มีแต่เทวบุตร เทวดา
นางฟ้า ไม่มีความทุกข์ภัยใดๆ ในโลกของเทวดานั้นมีแต่
เกิดกับตาย....ไม่มีแก่ไม่มีเจ็บ....โลกมนุษย์มีทั้งเกิด
แก่ เจ็บ ตาย ... โลกนิพาน ไม่มีทั้งเกิด ไม่มีทั้งตาย...

วาทะธรรมท่านพ่อลี ถัมมธโร

คาถาท่านพ่อลี

“อรหัง พุทโธ อิติปิโส ภควา นมา มิหัง”

พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน)

ได้กล่าวถึงบุคลิกลักษณะ อุปนิสัย และพลังจิตของท่านพ่อลีด้วยความศรัทธาเลื่อมใสว่า “หลวงปู่มั่น ท่านพูดถึงท่านพ่อลีว่า ท่านลีเป็นพระที่เด็ดเดี่ยว เคร่งครัดต่อหลักธรรมหลักวินัย เอาจริงเอาจังทุกอย่าง ทำประโยชน์ให้โลกได้เต็มที่ ท่านไม่เคยตำหนิท่านพ่อลีเราเลย มีแต่ชื่นชม ซึ่งยากที่จะหาบุคคลมาเปรียบกับท่านได้ในศิษย์สายกรรมฐานของท่านพระอาจารย์มั่น หลวงปู่ฝั้นกับท่านพ่อลี เก่งในเรื่องพลังจิต” และหลวงตามหาบัว ยังได้กล่าวถึง หลวงพ่อทอง จันทสิริ (เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน) อีกว่า

ถาวรของพระภิกษุ

หลวงปู่ฝั้น อาจาโร

ท่านพ่อลี ธัมมธโร

“นี่วัดอโศการามเป็นวัดศูนย์กลาง เวลานี้ก็ท่านทองเป็นผู้รับรองแทนวัดอโศการาม จะถูกโจมตีขี้ขำท่านทอง ในนามของพระทั้งหลายที่มาพร้อมประชุมท่านทองเป็นผู้รับเคราะห์รับกรรมทั้งหมด ท่านทองนี้เป็นลูกศิษย์ท่านอาจารย์ลี - หลวงปู่มั่น เจียบขาดเหมือนกัน ไม่เคยหวั่นไหว เพราะเป็นของจริงล้วนๆ”

(หลวงพ่ทอง จันทสิริ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน)

สามรອງพระบาท

ทุกอย่าง มีหลวงประกอบนิติสารเป็นผู้รับรองและช่วยติดต่อกับทางทูต รับรองทางการเงิน รับรองความบริสุทธิ์ทั้งฝ่ายสงฆ์และฆราวาส เป็นอันเรียบร้อยตามกฎหมายทุกประการ เมื่อได้รับหนังสือเดินทางเรียบร้อยแล้วก็ได้ออกเดินทางไปจังหวัดพิษณุโลก แล้วออกเดินทางจากจังหวัดพิษณุโลกไปจังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก เมื่อถึงจังหวัดตากได้ไปพักอยู่ที่วัดๆ หนึ่ง โยมได้ติดต่อซื้อตัวเครื่องบิน เพื่อข้ามเขาไปยังอำเภอแม่สอดแต่ไม่สำเร็จเพราะมีคนโดยสารเต็มทุกเที่ยว ในการไปครั้งนี้ได้มีศิษย์คนหนึ่งชื่อนายชินติดตามไปด้วย เป็นคนไม่ค่อยเต็มบาท แต่ใช้งานใช้การได้ดี

รุ่งขึ้นเช้าฉันจึงหันแล้ว ได้ออกเดินทางจากจังหวัดตาก ข้ามเขาผาวอ กว่าถึงอำเภอแม่สอดต้องสิ้นเวลานอนกลางทาง ๒ คืน ได้ไปพักอาศัยอยู่ในวัดพม่าชื่อวัด “จองตัวยะ” (วัดป่า) วัดนี้ไม่มีพระสงฆ์เลย มีแต่คนๆ หนึ่งเป็นชาวภูลาวอาศัยอยู่ เป็นคนรู้ภาษาพม่า ได้พักอยู่กับแกหลายวันจนได้รู้จักภาษาพม่าบ้าง รวมเวลาที่พักอยู่ประมาณ ๑ อาทิตย์เศษจึงได้ออกเดินทางต่อไป

เดินทางข้ามแม่น้ำเมย เข้าประเทศพม่า

ได้เดินทางข้ามแม่น้ำเมยพอเดินข้ามแม่น้ำไปถึงตลาดเล็กๆ แห่งหนึ่ง มีโยมผู้ชายคนหนึ่งอายุประมาณ ๓๐ ปีวิ่งมาต้อนรับ ขอนิมนต์ให้ขึ้นรถเขาจะไปส่ง เขาบอกว่าเป็น

คนไทย ชาวเมืองกำแพงเพชร ได้จากบ้านเดิมมาอาศัยอยู่ในประเทศพม่าเป็นเวลาเกือบ ๒๐ ปีแล้ว สองคนกับนายชินได้รับนิมนต์ขึ้นรถของเขา รถวิ่งเข้าป่าเขาสูงวกไปเวียนมา เวลาประมาณบ่าย ๒ โมง รถจึงวิ่งพ้นเขาเทือกนี้ ถึงที่ราบแล้ววิ่งต่อไปถึงหมู่บ้านกร๊อกกร๊าก (กุดจิก) ถึงเวลามีตพอดิจึงถึงบ้านของแก จึงได้พักอยู่ที่บ้านของโยมผู้นี้ เวลาประมาณตี ๔ มีหญิงพม่านำข้าวต้มมาถวาย มาบอกให้ฉัน เราไม่ยอมฉันเพราะยังไม่สว่าง เขาจึงออกไปรออยู่ข้างนอกบ้านจนสว่าง

พอสว่างฉันจึงหันแล้ว ภริยานายคนนั้นได้ส่งขึ้นรถยนต์ไปท่าจ้งโต (ท่าเรือไฟ) แล้วขึ้นเรือเดินทางไปเมืองมะละแหม่งเดินทางทางเรือประมาณ ๔ ชั่วโมง ระหว่างทางอยู่ในเรือเมล์มีแขกและพม้ามามากสนทนาด้วย เราไม่ค่อยรู้ภาษาเท่าไรนัก เวลาประมาณ ๔ โมงเย็นเรือเมล์ถึงจังหวัดมะละแหม่งจากจังหวัดนี้จะต้องข้ามเรือไปฝั่งเกาะตะมะ ข้ามแม่น้ำไปอีกหลายนาที่จึงถึงเกาะตะมะ เมื่อมาถึงฝั่งนี้แล้วมองเห็นสถานีรถไฟอยู่ลิบๆ เวลาประมาณ ๑ ทุ่มรถไฟจึงจะออกจากสถานีเกาะตะมะ ระหว่างที่รถไฟยังไม่ออก ได้ไปนั่งพักอยู่ใต้ร่มไม้คอยเวลารถออก ได้มีชายหนุ่มคนหนึ่งอายุประมาณ ๓๐ ปีสังเกตดูเป็นคนมีอัธยาศัยดีงาม ได้เข้ามาหาแล้วพูดบอกว่า

“อนุญาตให้ท่านขึ้นไปนั่งพักบนรถไฟได้เป็นพิเศษก่อนรถจะออก เพราะท่านเป็นพระไทยจากแดนไกล” เขาเรียกเราว่า “โยธยาคงยี”

สามรถพระบาท

เราก็ได้พูดแสดงความขอบใจกับเขาว่า “Thank you very much”

เขาก็ยกมือไหว้อย่างยิ้มแย้มและถามว่า “where do you come from”

เราตอบเขาไปว่า “I come from Siam” พูดกันเสร็จแล้ว เราก็ขึ้นไปนั่งพักบนรถไฟ เจ้าหน้าที่รถไฟก็มาติดต่อสันทนาการพอรู้เรื่อง พูดภาษาพม่าบ้าง ภาษาอังกฤษบ้างปนกันไป

เมื่อได้เวลารถไฟออก เป็นเวลากลางคืน อากาศหนาว เรานอน คลุมโปง นายชินนั่งเฝ้าบริวาร ขณะรถไฟไปถึงสถานีหงสาวดี มีหญิงคนหนึ่งอายุประมาณ ๓๐ ปี ขึ้นมานั่งใกล้ๆ ที่นอนของเรา เขามาถามเป็นภาษาพม่าฟังออกบ้างไม่ออกบ้าง แต่ก็ได้ลุกขึ้นสนทนากับเขาโดยมารยาท เราพูดว่า “ตะวายังกุง” เขาถามว่า “จะไปพักที่ไหน” โดยภาษาพม่า เราตอบ ว่า “ชเวดากอง” ได้สนทนากันโดยใช้ภาษาไ้ๆ แก่ก็เกิดความเลื่อมใส รถวิ่งไปถึงเวลาประมาณตี ๕ แก่ได้ลงจากรถไฟจากกันไป เราได้โดยสารรถไฟไปจนถึงเมืองย่างกุง พอตีสว่างพระออกบิณฑบาต มีโยมคนหนึ่งวิ่งขึ้นมาบนรถไฟมาช่วยรับข้าวรับของทำตัวประดุจคนรู้จักคุ้นเคยกัน เขาได้นิมนต์ขึ้นรถของเขา เราก็พากันขึ้นไปนั่งโดยไม่ได้พูดอะไร เขาได้พาไปส่งจนถึงที่พักบนเจดีย์ชเวดากอง โยมคนนั้นเลยกลายเป็นโยมอุปฐากส่งเสียให้

ความสะดวกรทุกสิ่งทุกอย่าง เขาชื่อ “นายหม่องแคว้น”
ได้อำนวยความสะดวกให้ทุกประการ ได้พักแรมอยู่บนองค์
พระเจดีย์เป็นเวลา ๑๒ วัน ได้รู้จักคุ้นเคยกับญาติโยม
ชาวพม่าหลายคน สนทนารู้เรื่องราว กันพอสมควร

เดินทางต่อไปประเทศอินเดีย โดยทางเรือ ราวเดือนมกราคม

เดินทางไปยังประเทศอินเดีย โดยลงเรือเมล์ที่ทำเรือ
ใหญ่ จากเมืองย่างกุ้ง ประเทศพม่า เรือวิ่งข้ามมหาสมุทร
อยู่ ๒ วัน ๓ คืน มีดพอดิถึงท่าเรือกัลกัตตา ได้พบพระแขก
องค์หนึ่งมาจากเมืองกุสินารา ได้สนทนาภาษาธรรมะ โดย
ภาษาบาลีบ้าง ภาษาแขกบ้าง ภาษาอังกฤษบ้าง พูดคุยกัน
ครั้งหนึ่ง ต้องใช้ถึง ๓ ภาษาประกอบกันจึงรู้เรื่อง บางคราว
ขึ้นต้นภาษาแขก ตอนกลางภาษาบาลี ตอนปลายภาษา
อังกฤษ แต่ไม่เคยรู้สึกนึกอายเขาว่าเราพูดไม่เป็น เพราะเรา
ก็พูดไม่เป็นจริงๆ แม้จะพูดได้ก็ไม่ถูกสำเนียง รู้สึกว่าได้สนทนา
สนมกันมาก ในระหว่างเดินทางในเรือ

ถึงท่าเมืองกัลกัตตา

เมื่อขึ้นจากเรือที่ท่าเมืองกัลกัตตาแล้ว ได้ขึ้นรถลาก
ไปที่วัดพุทธสมาคมที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “Maha Bodhi
Society” แล้วได้พักแรมคืนอยู่ที่นารันทะ Buddhist Temple

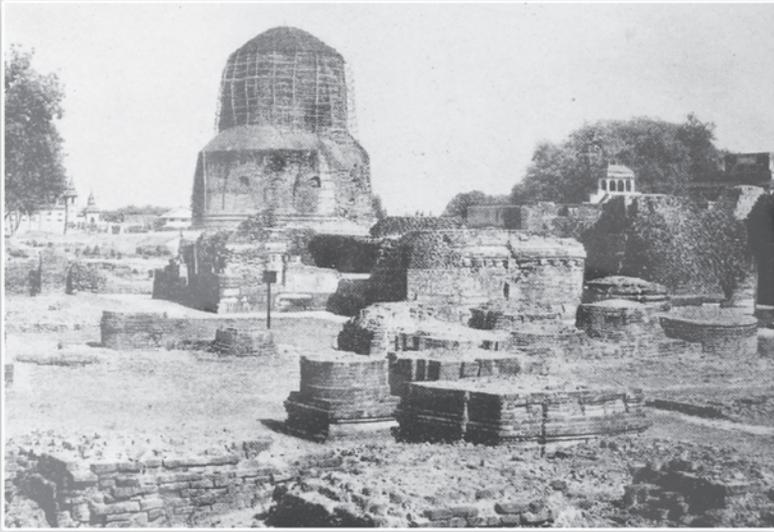

สามรອງพระบาท

ที่นั่นได้พบเพื่อนคนไทยซึ่งเป็นลูกศิษย์พระโลกนาถและพักอยู่ที่นั่น ชื่อพระใบฎีกาสต สิงหเสนีย์ จึงได้สนทนาพอรู้เรื่องราวต่างๆ ในประเทศอินเดีย ในสมาคมนี้ได้ให้สิทธิเราเป็นพิเศษ อยู่สบาย ฉันทก็สบาย มีพระพักอยู่รวม ๘ รูปด้วยกัน ไปพักอยู่ในวัดนี้ ต้องฉันอาหารเจ ถึงเวลาฉันจึงหัน นั่งวงรอบรวมกัน มีภาชนะคนละชิ้น ต่างองค์ต่างตักกับตักข้าวใส่ภาชนะของตน

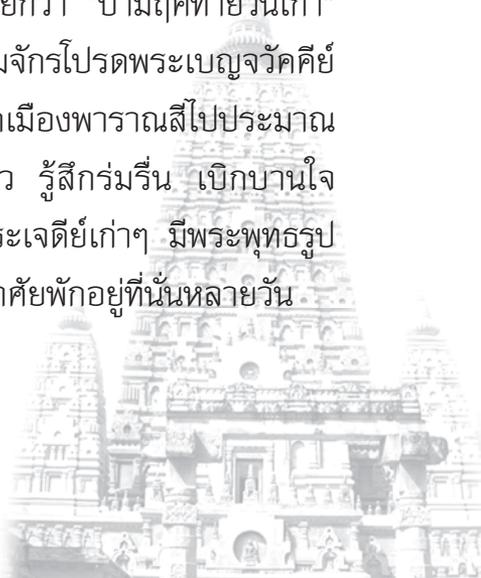
พบพระพุทธศาสนาเสื่อมโทรม

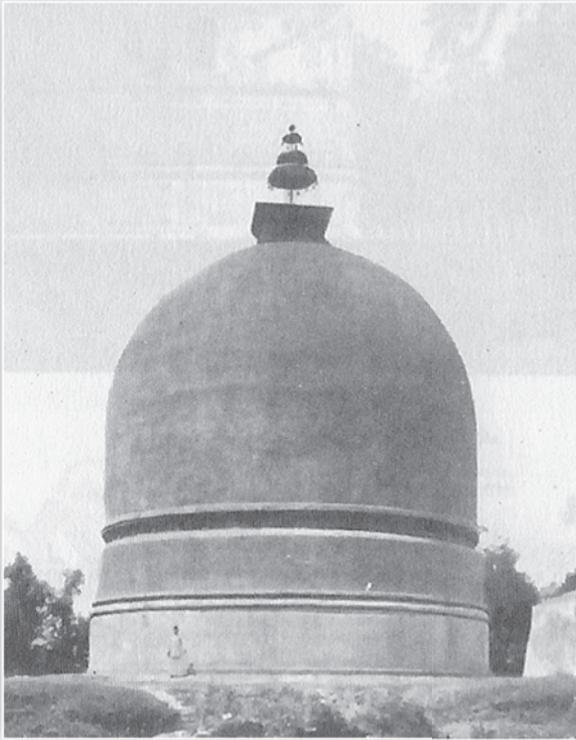
พักอยู่พอสมควรแล้วได้ออกเดินทางไปเที่ยวดูวัตถุโบราณเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา รู้สึกมีความสังเวชสลดใจเป็นอย่างยิ่ง คุณภาพของพระพุทธศาสนาเสื่อมโทรม เกือบไม่มีเหลือในด้านปฏิบัติ เช่น พระสงฆ์นอนห้องเดียวกับผู้หญิงบ้าง ฉันทจึงหันเวลาวิกาลบ้าง ขึ้นรถลากกับผู้หญิงบ้าง ดูเขาไม่พิถีพิถันในพระวินัยเสียเลย พอนึกถึงตอนนี้ก็ไม่อยากจะอยู่ในอินเดียต่อไปอีก เวลานั้นอินเดียยังไม่ค่อยสนใจในทางพระพุทธศาสนาเท่าไรนัก ตามสถิติของพุทธสมาคมมีคณับถือพุทธทั้งประเทศประมาณ ๓ แสนเศษ ประกอบด้วยพระภิกษุหลายชาติหลายภาษา อาทิพระฝรั่ง พระจีน พระธิเบต พระมองโกเลีย พระเยอรมัน ฯลฯ รวมทั้งหมดในประเทศอินเดีย ๘๐ รูปเศษ มีความเป็นอยู่อย่างกันดาร เพราะไม่มีผู้นิยมใส่บาตรกันเท่าไรนัก

สารนาถ สถานที่ปฐมเทศนา

ได้ออกเดินทางจะไปพุทธคยา ได้ขึ้นรถไฟที่สถานี กัลกัตตาเวลา ๑ ทุ่มตรง ถึงเมืองพาราณสีพอดีเพล แล้วได้ ขึ้นรถม้าออกไปตำบลสารนาถ ที่เรียกว่า “ปามฤคทายวันเก่า” เป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าแสดงธรรมจักรโปรดพระเบญจวัคคีย์ ทั้ง ๕ เป็นปฐมเทศนา อยู่ห่างจากเมืองพาราณสีไปประมาณ ๘ ไมล์ เมื่อได้ไปถึงสถานที่นี้แล้ว รู้สึกร่มรื่น เบิกบานใจ เป็นสถานที่ที่กว้างใหญ่ไพศาล มีพระเจดีย์เก่าๆ มีพระพุทธรูป ตั้งไว้ในพิพิธภัณฑสถานมากมาย ได้ไปอาศัยพักอยู่ที่นั่นหลายวัน

กุสินารา สถานที่ดับขันธปรินิพพาน

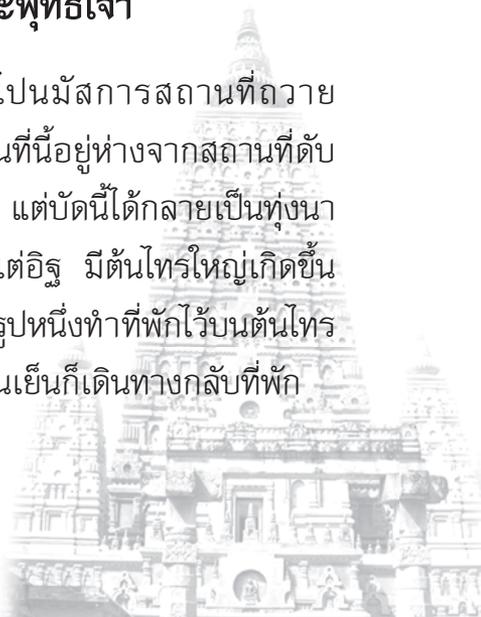
ได้ออกเดินทางไปในมัสการสถานที่ดับขันธปรินิพพานของพระพุทธเจ้าที่เมืองกุสินารา บัดนี้เรียกว่า “กาเซีย” (Kasia) บ้านเมืองแต่ก่อนกลายเป็นทุ่งนาไปหมด ขณะนั่งรถยนต์ผ่านทุ่งใหญ่ แลเห็นต้นข้าวสาลีเขียวชอุ่มรู้สึกเย็นตาเย็นใจ ไปเห็นรกรากเก่าของวัด และสถานที่ดับขันธปรินิพพานซึ่งได้ขุดพื้นฟูขึ้นมา มีพระเจดีย์องค์หนึ่งตั้งตระหง่านเป็นที่บรรจุพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้า แต่ไม่ใหญ่โตเท่าสารนาถ

มกุฏพันธเจดีย์

ที่ถวายพระเพลิงพระสรีระพระพุทธเจ้า

วันรุ่งขึ้นได้เดินทางต่อไปนมัสการสถานที่ถวายพระเพลิงของพระพุทธเจ้า สถานที่นี้อยู่ห่างจากสถานที่ดับขันธปรินิพพานประมาณ ๑ ไมล์ แต่บัดนี้ได้กลายเป็นทุ่งนาไปหมด มีพระเจดีย์หักพัง เหลือแต่อิฐ มีต้นไทรใหญ่เกิดขึ้นเกาะอยู่ที่พระเจดีย์พัง มีพระจันรูปหนึ่งทำที่ปักไว้บนต้นไทรและนั่งภาวนาอยู่ที่นั่น ถึงเวลาตอนเย็นก็เดินทางกลับที่พัก

แม่น้ำคงคาสายน้ำศักดิ์สิทธิ์ เมืองพาราณสี

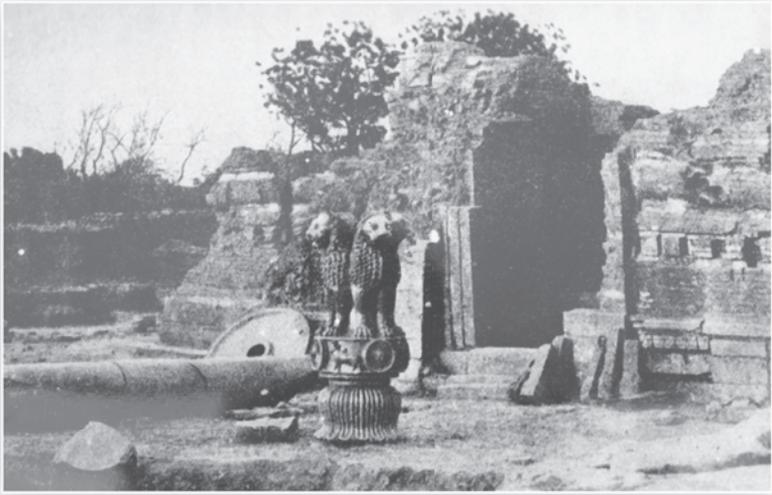
รุ่งขึ้นเช้าฉันจึงหันแล้วขึ้นรถยนต์เดินทางกลับมาขึ้นรถไฟกลับไปเมืองพาราณสี ในระหว่างที่พักอยู่ได้ไปดูการล้างบาปตามลัทธิพราหมณ์ริมฝั่งแม่น้ำคงคา ซึ่งไหลผ่านมาในบริเวณตลาดของเมืองพาราณสี ดูเทือกถอบ้านเมืองเก่าแก่พิลึกพิลั่น ได้ถามอาจารย์ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ เขาบอกว่า “เป็นเวลาห้าพันปีมาแล้ว เมืองนี้ไม่เคยร้างย้ายสถานที่ตั้งเมืองไปตามลำน้ำคงคาเสมอ แม่น้ำนี้เขาถือว่าศักดิ์สิทธิ์ เพราะไหลมาจากยอดเขาหิมาลัย ใครได้อาบตามเทศกาล เขาถือว่าเป็นการล้างบาป สมัยครั้งก่อนคนที่ป่วยหนักใกล้จะตายเขาก็ห้ามไปวางไว้ริมฝั่งแม่น้ำ พอใจขาดก็พลัศพลึงลงไปในน้ำ ใครทำได้เช่นนี้ถือว่าได้บุญมาก ตายไปไม่ตกนรก ถ้าใครไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ ก็นำกระดูกมาทิ้งปัจจุบันนี้ลัทธิเช่นนี้ได้หายไป ยังมีเหลืออยู่แต่ลัทธินิยมอาบน้ำล้างบาป เมื่อถึงฤดูเทศกาลของเขา คือเดือนยี่กลางเดือน ถือเป็นวันสำคัญวันหนึ่ง ถ้าเราไปดูจะเห็นคนแต่งตัวสวยๆ มีผ้าโพกศีรษะ เดินไปมาเป็นกลุ่มก้อนแถวแนวมากมายแทบไม่มีทางหลีกเลี่ยงแล้วพากันลงไปไหว้พระตามริมตลิ่ง บางแห่งก็มีโบสถ์ของพราหมณ์

ก่อนจะลงอาบน้ำต้องทำพิธีไหว้พระศิวะเสียก่อน คือทำนimitเครื่องหมายไว้ ๒ ชนิด มีของลับของผู้หญิงและ

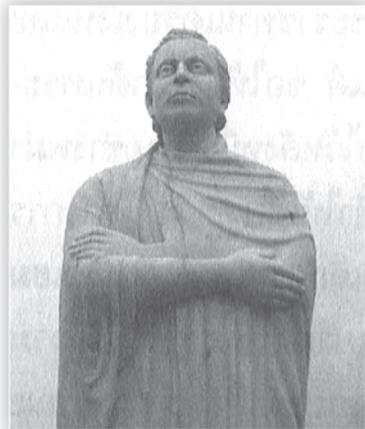
ผู้ชายตั้งไว้กลางโบสถ์ใหญ่ประมาณกระดิ่งฟัดข้าว ผู้คนพากัน
เอาน้ำไปสรง ไปพรม ไปรอยข้าวตอกดอกไม้และเงินทอง
เสร็จแล้วก็ลงไปริมตลิ่งแลเห็นยืนกันเป็นแนว

ไปเห็นโยคีนั่งบริกรรมหมวดครายารุ่งรังขนมมาก
บางคนก็ไม่หุงผ้า นั่งบริกรรมภาวนาอยู่ตามริมฝั่งน้ำ หญิง
ชายที่จะไปอาบน้ำล้างบาปก็พากันลงเรือจนเต็มลำ แล้วแจว
เรือออกไปกลางแม่น้ำล่มเรือลง แล้วต่างคนต่างก็ดำผุด
ขึ้นฝั่ง ก็ถือว่าเป็นการล้างบาปได้ครั้งหนึ่ง บางคนก็เห็นซีมีอ
ขึ้นบนฟ้า บางพวกก็ยืนขาเดียว บางพวกก็แหงนหน้าดูตะวัน
ถ้าจะพรรณนาถึงลัทธิต่างๆ เหล่านี้ยังมีอีกมากมาย วันนั้น
ไปเที่ยวดูเสียจนค่ำ พอเวลาตอนเย็นก็กลับเข้าที่พักตามเคย

สารนาถ สถานที่พระพุทธองค์ ทรงแสดงพระธรรมจักร

บริเวณสารนาถนี้เป็นสถานที่ใหญ่โตกว้างขวางมาก มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่เศษเป็นอย่างต่ำ มีต้นไม้ขึ้นเป็นหย่อมๆ มีกุฏิวิหารรกร้างมากมาย มีคนไปนมัสการพระพุทธรูปในวิหาร วิหารเหล่านี้ก่อด้วยหินทั้งสิ้น มีหญิงคนหนึ่งเกิดมีศรัทธาแรงกล้า ได้มอบเงินให้ท่านธัมปาละ มาฟื้นฟูปลูกสร้างพุทธสมาคม หญิงคนนี้เป็นชาวฮาวายลูกครึ่งฝรั่ง

ในบริเวณนี้มีวัดอยู่ ๔ วัด คือ

๑. วัดลังกา วัดนี้เป็นสาขาของสมาคมมหาโพธิ
เลขานุการของสมาคมเป็นพระทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธ
ศาสนาทั่วโลก

๒. วัดพม่า

๓. วัดจีน วัดนี้นายโอวบุนไฮ้ว เจ้าของห้างขายยา
ตราเสือเองอันต้อง เป็นผู้อุปการะ พระที่วัดนี้มาจากปักกิ่ง

๔. วัดพราหมณ์ วัดนี้ตั้งอยู่ใกล้ๆ พระเจดีย์ที่
พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้างไว้ เวลานี้ยอดหักพังลงมา
เหลือสูงประมาณ ๘ วา สถานที่นี้ปรากฏว่าเคยมีพระบรม
สารีริกธาตุ แต่บัดนี้ได้นำเอาไปไว้ที่พิพิธภัณฑ์เมืองกัลกัตตา

เชื่อมั่นว่า พระพุทธเจ้าได้เคยทรงแสดงธรรมจักรจริง

ได้พักอาศัยเที่ยวสำรวจดูบริเวณนี้อย่างถี่ถ้วน ก็เชื่อมั่น
๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ว่าพระพุทธเจ้าได้เคยทรงแสดงธรรมจักร
จริง สถานที่พระองค์นั่งแสดงก็ปรากฏอยู่ มีวิหารแห่งหนึ่ง
หักร้าง จารึกชื่อผู้สร้างไว้ว่า “มหาราชา” มีแท่นหินแห่งหนึ่ง
ขนาดโตประมาณ ๗ ศอก หักออกไปท่อนหนึ่งแล้ว ขณะนี้
มีปรากฏอยู่ที่พิพิธภัณฑ์ มีพระพุทธรูปสำคัญองค์หนึ่ง มีศิลา
จารึกว่า “อโศกมหาราชเป็นผู้สร้าง” หน้าตักกว้างประมาณ
๑ ศอกคืบยาวๆ มีความสูงตามส่วนของรูป สวยงามมาก
สร้างด้วยหิน

แม่น้ำเนรัญชรา พระพุทธองค์ทรงอธิษฐานลอยถาด

เมื่อได้สำรวจดูพอรู้เรื่องราวพอสมควร ก็ได้เดินทางออกจากเมืองพาราณสีกลับลงมาพุทธคยา ที่เมืองพุทธคยานี้ มีที่พักในเมืองแห่งหนึ่งเป็นสาขาของพุทธสมาคม พอลงจากรถไฟแล้วก็ขึ้นรถม้าวิ่งไปตามถนน เมืองนี้เป็นเมืองที่ราบรื่นกว้างขวาง มีภูเขาดินเป็นเนินสูง มีแม่น้ำใหญ่สายหนึ่งชื่อ “เนรัญชรา” แต่ต้นเขิน มีน้ำตลอดปี แม้ในฤดูแล้งก็มีน้ำไหลผ่านอยู่เสมอ ตรงกลางเมืองเป็นสันเนิน ที่กลางสันเนินนี้เป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าได้เคยไปประทับ เรียกว่า “นิโครธาราม” และมีเทือกเขาบ้านของนางสุชาดาอยู่ในแนวนี้ ต่อจากนั้นไปเป็นแม่น้ำ “อโนมา” แม่น้ำนี้กว้างใหญ่เต็มไปด้วยทราย ในฤดูแล้งเวลาน้ำแล้งแลดูเหมือนทะเลทราย มีน้ำไหลนิดๆ เดินทางวกกลับคืนข้ามแม่น้ำเนรัญชรามาได้สักหน่อยก็ถึงพระเจดีย์แห่งหนึ่ง มีต้นทองกวาวขึ้นอยู่เป็นกลุ่มๆ ที่ตรงนี้เรียกว่า “มุจลินทร์” คือสถานที่ประทับของพระพุทธเจ้าในสมัยกลางนาคปรก ในระหว่างบริเวณต้นโพธิ์ที่พระองค์ตรัสรู้มีพระพุทธรูปแกะด้วยหิน มีพระเจดีย์เก่าเล็กๆ แกะด้วยหินมากมาย มีเจ้าลัทธิต่างๆ ไปนมัสการมิได้ขาด

มหาเจดีย์พุทธคยา สถานที่ตรัสรู้

กลับเมืองอย่างกึ่งโดยทางเรือ ในเดือนมีนาคม

พักผ่อนอยู่ที่พุทธคยาพอสมควร ก็ได้กลับมาเมือง กัลกัตตา พักอยู่ที่นารันทะสแควร์ บุตติสต์ เทมเปิล (Buddhist Temple) ได้พักผ่อนพอสมควรแล้ว ก็ได้ร่ำลา เพื่อนฝูงที่สนิทสนมคุ้นเคยกันกลับลงเรือที่ท่ากัลกัตตา ในเดือน มีนาคม

ปลายปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ในตอนนี้ไอสงครามโลก ครั้งที่ ๒ กำลังคุกรุ่นใกล้จะถึงจุดระเบิดขึ้นทางประเทศ เยอรมัน ได้แลเห็นเรือรบวิ่งอยู่ในมหาสมุทรอินเดียหลายลำ ได้มองเห็นเวลาเรือแล่นผ่านมา นอนอยู่ในเรือกลางมหาสมุทร อินเดีย ๒ คืน ๓ วัน ก็ถึงท่าเรือเมืองอย่างกึ่ง ได้ขึ้นไปพัก บนพระเจดีย์ชเวดากอง ได้ไปเยี่ยมโยมที่เคยมีอุปการะกันมา

เดินทางกลับประเทศไทย

ได้พักอยู่พอสมควรแล้ว ก็ออกเดินทางกลับประเทศไทยโดยทางรถไฟ สมัยนั้นเครื่องบินโดยสารยังไม่มี จึงต้องเดินทางกลับตามเส้นทางเดิม เมื่อมาถึงอำเภอแม่สอดรู้สึกเหน็ดเหนื่อยในการเดินทางข้ามเขา จึงได้ติดต่อขอซื้อตั๋วโดยสารเครื่องบินไทยที่อำเภอแม่สอด ขึ้นเครื่องบินจากอำเภอแม่สอด มาลงที่จังหวัดพิษณุโลก จักรรถไฟจากจังหวัดพิษณุโลกไปจังหวัดอุตรดิตถ์ พักอยู่ที่วัดศัลยพงศ์ ได้ไปเยี่ยมญาติโยมและศิษย์เก่าพอสมควรแล้ว ได้ออกเดินทางไปพักอยู่ที่พระแท่นศิลาอาสน์ เป็นเวลาพอสมควรแล้วก็ขึ้นรถไฟกลับกรุงเทพฯ พักที่วัดสระปทุม ต่อจากนั้นได้เดินทางกลับไปจำพรรษาที่จังหวัดจันทบุรีเป็นเวลานานถึง ๑๔ พรรษา จนเกือบถือได้ว่าเป็นบ้านของตนเอง

เตรียมเดินทาง ครั้งที่ ๒ ราว พ.ศ. ๒๔๙๓

เตรียมการออกหนังสือเดินทาง

ปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้เกิดสงครามอินโดจีน และมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในระหว่างสงครามได้ท่องเที่ยวไปในจังหวัดต่างๆ วกไปเวียนมา อยู่ตลอดเวลาจนถึง พ.ศ. ๒๔๙๓ เมื่อสงครามโลกสงบลงแล้วก็มักจะออกไปประเทศอินเดียอีก พอถึงเดือนพฤศจิกายนก็ได้เตรียมการออกหนังสือเดินทาง

การไปประเทศอินเดียครั้งนี้ออกจะยุ่งยาก เพราะสงครามเพิ่งสงบใหม่ๆ พอเตรียมการทำหนังสือขออนุญาต ก็ได้ถามโยมอุปฐากและไวยาวัจกร คือขุนอานาจา ว่า “มีมูลค่าปัจจัยอยู่เท่าไร”

ได้รับตอบว่า “มี ๗๐ บาท” แต่จะต้องเสียค่าธรรมเนียม หนังสือเดินทาง (Passport) ประมาณ ๑๒๐ บาท เมื่อเป็นดังนี้ญาติโยมที่ทราบเรื่องต่างพากันมาร้องทุกข์ห้ามไม่ให้ไป แต่ได้บอกว่า “ฉันต้องไป”

โยมตอบว่า “มีเงินเท่านี้ (๗๐ บาท) ไปไม่ได้”

จึงได้ตอบว่า “ฉันไม่ได้ให้เงินไปฉันเอาตัวไปต่างหาก” เมื่อพูดเช่นนี้สานุศิษย์ก็เข้าใจว่าเราต้องไปจริงต่างคนต่างช่วยกันบริจาคทรัพย์เป็นค่าพาหนะเดินทาง

อยู่มาวันหนึ่ง พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ กับนาย ข่านาญ ลือประเสริฐ ได้เดินทางไปพักอยู่ที่วัด เมื่อได้ทราบว่าจะเดินทางไปประเทศอินเดีย จึงได้สนทนากันดังต่อไปนี้

พระยาลัดพลีฯ ได้ตั้งปัญหาถามขึ้น ๒ ข้อว่า

๑. ท่านจะไปทำไม ธรรมะมีกับตัวเราทุกคน
๒. ท่านรู้จักภาษาของเขารึ?

จึงได้ตอบว่า “พม่า แยก ก็เป็นคนเหมือนอาตมา คนกับคนไม่รู้จักภาษากันมีหรือในโลกนี้”

พระยาลัดพลีฯ “ท่านจะไปยังไร เงินของท่านมีพอไหม”

ภามรณพระภิกขา

ตอบว่า “มีพอเสมอ”

พระยาลัดพลีฯ “ถ้าเงินของท่านขาด ท่านจะไปได้อย่างไร”

ตอบว่า “เงินที่ขาดไปนั้น มันก็คงขาดเหมือนผ้าถุงขาด คือ ค่อยๆ ขาดทีละช่อง ทีละตอน ฉันทัด อาตมาก็ฉันทันนั้น ก่อนเงินหมดจะไม่รู้อะไรบ้างหรือ

พระยาลัดพลีฯ “ท่านรู้จักภาษาฝรั่งเศสไหม”

ตอบว่า “อาตมาอายุ ๔๐ ปี ถ้าไปเรียนภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาแขก อาตมาเห็นว่า จะสามารถเรียนได้ดีกว่าลูกแขกหรือลูกฝรั่ง”

ในที่สุดก็หมดโอกาสคุยกัน

แล้วพระยาลัดพลีฯ ได้พูดขึ้นอีกว่า “แกล้งพูดกับท่านเฉยๆ”

เราจึงพูดว่า “สำหรับอาตมาไม่ได้ถือสาเจ้าคุณ แต่ต้องพูดไปอย่างนี้แหละ”

ตั้งอธิษฐานจิต

ต่อจากนั้น ญาติโยม พระเถร ต่างพากันบริจาคช่วยเหลือเป็นค่าเดินทางได้มูลค่าทั้งสิ้นประมาณ ๑ หมื่นเศษ จึงได้เดินทางจากจังหวัดจันทบุรีมาพักอยู่ที่วัดบรมนิวาส ได้ติดต่อสถานทูตขอวีซ่าหนังสือเดินทาง ก็ได้รับความสะดวก โดยการอนุเคราะห์ของศิษย์ฝ่ายตำรวจมี พ.ต.อ. สุตสงวน ตัณสฤทธิย์

เป็นผู้จัดการช่วยเหลือ ส่วนการขอแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศ ได้วิ่งเต้นช่วยเหลือกันเกือบไม่สำเร็จ เพราะขณะนั้นราคาเงินปอนด์ในตลาดมีดขึ้นสูงถึงปอนด์ละ ๕๐ บาท แต่อัตราของทางราชการ ๑ ปอนด์ต่อ ๓๕ บาท การวิ่งเต้นขอแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศนี้รู้สึกว่ายุ่งยากมาก เกือบๆ จะหมดหวัง จึงได้ตั้งอธิษฐานจิตว่า “เราจะไปเยี่ยมเพื่อน และสถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทับ เพราะไปมาคราวก่อนยังไม่ชัด จึงอยากไปอีกครึ่งหนึ่ง” ได้ตั้งอธิษฐานว่า “ถ้าจะไปได้จริงในครั้งนีขอให้มีคนใดคนหนึ่งมาช่วยให้แลกเปลี่ยนตราต่างประเทศได้สำเร็จ”

หลังจากที่ได้ทำการอธิษฐานได้ ๔ วัน นายบุญช่วย ศุภสิทธิ์ (ขณะที่เขียนบันทึกนี้มียศเป็น ร.ต.ท.ตำรวจม้า) ได้โผล่หน้าขึ้นมาถามว่า

“ท่านพ่อ แลกเงินได้หรือยังครับ”

จึงตอบว่า “ยังไม่ได้”

นายบุญช่วย ศุภสิทธิ์ “ผมจัดการเอง”

จากนั้นเขาได้วิ่งเต้นติดต่ออยู่ประมาณ ๑ อาทิตย์ ได้ไปติดต่อกับกระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย เขาได้หนังสือแนะนำจากเพื่อนฝูง และหนังสือรับรอง ๑ ฉบับจาก อดีต ร.ม.ต. เสียง ไชยกาล ส.ส. จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี

สามรອງพระบาท

ช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปติดต่อกับธนาคารชาติ ครั้งแรกไปติดต่อก็ได้รับคำชี้แจงว่า “ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะอนุญาตให้แลกได้” นายบุญช่วยฯ จึงได้ปรึกษากับนายจรัส แต่งน้อย และนายสมปอง จันทรากุล ซึ่งทำงานอยู่ที่ ธนาคารชาติ ตกผลงผลสุดท้ายได้มีสิทธิแลกเปลี่ยนเงินปอนด์ ตามอัตราราชการได้โดยนายจรัสได้เสนอให้ความเห็นสนับสนุนว่าควรให้แลก เพราะเป็นการเดินทางไปเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ซึ่งเป็นประโยชน์ส่วนรวมแก่ประเทศชาติและศาสนา จึงแลกเงินปอนด์ได้ทั้งสิ้น ๔๘๐ ปอนด์

เมื่อแลกเงินตราต่างประเทศได้แล้ว ก็ได้ไปติดต่อบอริชาหนังสือเดินทาง ทางด้านกระทรวงต่างประเทศ ก็มีนายประชา โอสถานนท์ เป็นหัวหน้าแผนกออกหนังสือเดินทาง ได้ช่วยจัดการให้เป็นที่เรียบร้อยทุกอย่าง ตลอดจนกระทั่งการติดต่อกับเพื่อนที่อยู่ประจำในสถานทูตไทยในต่างประเทศ แล้วได้ไปขอวีซ่าที่สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษ เป็นอันเรียบร้อยทุกอย่างในการออกเดินทาง

เดินทาง โดยเครื่องบิน จากประเทศไทย

ไปเมืองย่างกุ้ง ประเทศพม่า

เดือนมกราคม ปี ๒๔๙๓ ได้ออกเดินทางจากประเทศไทยโดยเครื่องบิน นางประภา ซึ่งเป็นศิษย์ทำงานอยู่บริษัทเดินอากาศไทยจำกัดได้ช่วยซื้อตั๋วให้ในราคาพิเศษ

ได้ส่วนลดเกือบ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ เครื่องบินออกจากท่าอากาศยานดอนเมืองเวลาประมาณ ๘.๐๐ น. การเดินทางครั้งนี้มีพระภิกษุติดตามไป ๑ รูป ชื่อพระสมุทรมหิทธิ มีศิษย์ ๑ คน ชื่อนายธรรมบุญ เวลาประมาณนั้นเพล เครื่องบินก็ถึงสถานีการบินเมืองอย่างกุ่ม มีเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศพม่ามาต้อนรับที่สนามบิน คือ ม.ล. ปีกทิพย์ มาลากุล นายสุบัน เศรษฐมาลาย์ และนายสนั่น เขาได้พาไปอยู่ในวิหารบนพระเจดีย์ชเวดากอง ได้พักอยู่ในประเทศพม่าประมาณ ๑๕ วัน ได้ไปเที่ยวดูสถานที่ต่างๆ ในเมืองอย่างกุ่มตอนนี้ได้แลเห็นแต่ซากระเบิดตามสถานที่ต่างๆ สงครามกะเหรี่ยงก็กำลังกำเริบอยู่ทางเมืองมณฑล

เดินทางไปประเทศอินเดีย โดยทางเครื่องบิน ราวเดือนกุมภาพันธ์

ได้ออกเดินทางจากเมืองอย่างกุ่ม โดยทางเครื่องบินไปถึงสนามบินกัลกัตตาประมาณ ๔ โมงเย็น กัปตันเครื่องบินลำนี้เคยเป็นเพื่อนรักกัน บัดนี้ได้ถึงแก่กรรมเพราะเครื่องบินตกที่ฮ่องกง เวลาออกเดินทางเขาได้คุยว่าจะให้ขับแบบไหน สูงต่ำโลดโผนก็ได้ เขาได้บอกว่าจะพาขึ้นสูงถึง ๑ หมื่นฟิต ระหว่างเดินทางรู้สึกว่ามีคลื่นมาก บริเวณภูเขาหิมลัยอากาศหนาวจัด จนกระทั่งนั่งอยู่ที่ห้องกัปตันไม่ได้ ต้องกลับมานั่งที่เก้าอี้แล้วห่มผ้า

ได้รับสิทธิพิเศษ

เมื่อถึงสนามบินแล้ว ต่างคนก็ต่างไป เพราะคนขับ มีสิทธิพิเศษ ไม่เหมือนคนโดยสาร ส่วนเราต้องถูกตรวจ ข้าวของ ตรวจโรค สำหรับการเข้าห้องมืดเขายกให้เราเป็น พิเศษ ในห้องมืดนี้ภายในห้องสว่างจ้า คนที่เข้าไปให้เจ้าหน้าที่ ตรวจต้องแก้ผ้าหมด แต่เคราะห์ยังดี มีแขกคนหนึ่งพอเห็น เราโผล่เข้าไปในห้อง ใบหน้าก็ยิ้มแย้มใส่เรา แสดงว่าเขาจะ ช่วยเรา แขกคนนี้เป็นแขกซิก ในที่สุดเขาให้ความสะดวก ข้าวของไม่ต้องตรวจ ได้พักอยู่จนย่ำค่ำ จึงได้มีฝรั่งคนหนึ่ง มาขอโทษแล้วบอกว่าเที่ยวรถของบริษัทจะมารับ

ขึ้นรถยนต์เข้าเมือง กัลกัตตา

ต่อมาอีกสักครู่หนึ่งก็ได้ขึ้นข้าวของขึ้นรถยนต์วิ่ง เข้าไปในเมืองกัลกัตตาหลายไมล์ ได้พักอยู่ที่สมาคมมหาโพธิ (Maha Bodhi Society) ขณะที่ไปถึง เลขานุการใหญ่ของ สมาคมซึ่งเคยเป็นเพื่อนเก่าไม่อยู่ ได้ความว่าเขานำพระบรมธาตุ ไปทำการฉลองที่เมืองหลวงแล้วเลยเดินทางไปกัษมีระ พวกพระ ที่อยู่ที่สมาคมได้จัดแจงให้ความสะดวกทุกประการ เพราะเรา เป็นสมาชิกของสมาคมมาหลายปี เขาได้จัดให้ไปพักในตึก ชั้นที่ ๓

ชาวอินเดีย กำลังเกลียดชัง ชาวอังกฤษ

ระหว่างที่พักอยู่ได้ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับเรื่องหนังสือเดินทางอยู่หลายวันจึงเป็นที่เรียบร้อย ได้พักอยู่ที่สมาคมมหาโพธิ์จนถึงเวลาจวนเข้าพรรษา คิดว่าจะเดินทางไปประเทศลังกาได้นำดราฟท์ไปขึ้นเงินที่ธนาคารปรากฏว่าดราฟท์ใบนี้ธนาคารที่ออกให้ไม่มีสาขาธนาคารในประเทศอินเดีย ธนาคารจึงไม่ยอมให้ขึ้นเงิน เขาชี้แจงว่าต้องไปขึ้นเงินที่สาขาธนาคารกรุงลอนดอน ตอนนั้นชักเกิดความยุ่งยาก ตรวจสอบเงินที่ลูกศิษย์เหลืออยู่ประมาณ ๑๐๐ รูปี จะเดินทางไปไหนมาไหนก็ลำบาก ขณะเดียวกันมีเงินปอนด์ติดตัวอยู่ ถึง ๘๐๐ กว่าปอนด์ แต่ธนาคารอินเดียไม่ยอมรับ เพราะกำลังเกลียดชังอังกฤษ ไม่ต้องการใช้เงินปอนด์ ไม่ต้องการพูดภาษาอังกฤษ วันแต่จะจำเป็นจริงๆ เราเลยพลอยฟ้าพลอยฝนลำบากกับเขาไปด้วย

แรงอธิษฐาน

ในที่สุดได้ตั้งใจสวดมนต์ภาวนาแล้วตั้งอธิษฐานว่า “ขอจงให้ข้าพเจ้าได้รับความสะดวกในเรื่องที่เกี่ยวแก่เงินคราวนี้” อยู่มาวันหนึ่ง เวลาประมาณบ่าย ๕ โมงเย็น มีคนๆ หนึ่งชื่อนายถนัด นาวานุเคราะห์ เป็นทูตพาณิชย์ไทย ได้มาเยี่ยมแล้วถามว่า “ท่านอาจารย์มีเงินใช้ไหม” จึงตอบเขาไปว่า “มีไม่พอ” เขาจึงได้ล้วงกระเป๋าถวายให้เป็นจำนวน

สามรອງพระบาท

๒,๐๐๐ รูปี เมื่อได้เงินรูปีเรียบร้อยแล้ว ในตอนเย็นวันนั้น เพื่อนคนที่เป็นเลขานุการใหญ่ของสมาคมมหาโพธิก็ได้เดินทางกลับมา เขาได้นิมนต์ไปคุยที่ห้องพัก แสดงความดีอกดีใจแล้วสนทนากันเป็นภาษาบาลี

เขาถามว่า “มีเงินใช้พอไหม ต้องการเท่าไร ไม่ต้องเกรงใจเรียกได้ตลอดเวลา”

ได้ตอบขอบใจเขาเป็นภาษาอังกฤษว่า “thank you very much” เขาก็ยิ้มตอบ ตั้งแต่วันนั้นมาก็ได้รับความสบายใจทุกประการ

จำพรรษาที่สารนาถ

พอจวนเวลาเข้าพรรษา มีพระองค์หนึ่งซึ่งรักใคร่กันมาก เป็นเจ้าหน้าที่อยู่ที่สารนาถ ชื่อ “สังฆะรัตนะ” ได้ชวนไปอยู่จำพรรษาที่โนน จึงได้ตอบตกลงไปกับท่าน วันรุ่งขึ้นท่านได้ออกเดินทางไปก่อน ถึงวัน ๑๔ ค่ำเดือน ๘ เราจึงออกเดินทางตามไป พอตีเพล ๑๕ ค่ำ ก็ถึงวัด เพื่อนฝูงได้จัดที่พักให้ตึกหลังใหญ่มี ๔๐ ห้อง อยู่กันคนละห้อง แล้วได้อยู่จำพรรษาที่สารนาถนี้ ในระหว่างจำพรรษาได้รับความสะดวกสบาย เพื่อนที่รู้จักกันเมื่อมาครั้งก่อนก็ยังอยู่ การขบฉันก็สะดวก คือในเวลาเช้า เขาได้นำนม โอวัลติน โรตี ๓-๔ แผ่น มาส่งให้ถึงที่ทุกวัน ฉันเท่านั้นที่รู้สึกอึด แต่พอสายหน่อยเขาก็ให้ฉันข้าวสวย แกงถั่วแกงงา ไม่มีเนื้อสัตว์ ฉันเจ บางวันก็มีอาหารคาว

ลามะในวัดธิเบต

ระหว่างอยู่จำพรรษา การสวดมนต์เย็น เสร็จแล้ว
ไปมนัสการพระเจดีย์องค์ใหญ่ยอดหักอยู่เหนือวิหาร บางวัน
ก็ไปเที่ยวเมืองพาราณสี ไปเที่ยวดูสถานที่ของพวกพราหมณ์
วัดธิเบต วัดพม่า วัดฮินดู วัดลังกา ฯลฯ

พระบรมธาตุของพระพุทธเจ้ามีจริง

จวนๆ เวลาออกพรรษา เดือนหงาย สวดมนต์แล้ว
ขึ้นไปนั่งพักอยู่หน้าวิหารคนเดียว การสวดมนต์ก็สวดเหมือน
พระไทย แต่เร็วที่สุด วันที่นั่งพักอยู่หน้าวิหารเป็นเวลากลางคืน
เดือนหงาย ได้นั่งสมาธิเพ่งมองดูยอดพระเจดีย์ระลึกลงถึง
พระเจ้าอโศกมหาราช ว่ามีบุญคุณมากต่อพระศาสนา มองเพ่ง
ไปนานๆ เกิดแสงสว่างวูบวาบกระจายตามต้นไม้และพระเจดีย์
นึกในใจว่า “พระบรมธาตุของพระพุทธเจ้าคงมีจริง”

สามรອງพระภิกษุ

พระอัฐิธาตุพระโมคคัลลาน์ และ พระสารีบุตร

อยู่มาวันหนึ่งเวลาจวนออกพรรษา เจ้าหน้าที่พุทธสมาคมได้มานิมนต์ไปรับพระธาตุ และพระอัฐิธาตุของพระโมคคัลลาน์และพระสารีบุตร ซึ่งทางราชการได้นำไปสมโภชที่กรุงนิวเดลี และได้นำส่งกลับมาโดยเครื่องบิน จึงได้พากันไปทำการต้อนรับที่สนามบิน เครื่องบินถึงสนามบินเวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. เศษ เมื่อเครื่องบินจอดเรียบร้อยแล้ว เขาได้ให้เราเข้าไปรับพระเจดีย์ทองเหลืององค์เล็กๆ ซึ่งเป็นที่บรรจุพระธาตุพระโมคคัลลาน์และพระสารีบุตร จึงได้นำมาถึงสมาคม แต่ไม่ได้ขอเขาดู เพราะใจรู้สึกเฉยๆ ต่อจากนั้นเขาได้จัดส่งพระธาตุนั้นไปรักษาไว้ที่สำนักงานเมืองกัลกัตตา เป็นอันว่าเราไม่มีโอกาสได้เห็น

เดินทางกลับ ประเทศพม่า แล้วจึงเดินทางกลับประเทศไทย โดยเครื่องบิน

พอออกพรรษาแล้ว ก็ได้รับ จดหมายด่วนข้างธรรมดาข้าง ซึ่งส่งไปจากประเทศไทยและประเทศพม่า มีความในจดหมายว่าขอให้เรากลับไปเมืองย่างกุ้งโดยด่วน เพราะเจ้าแม่สุทันตะจันทเทวีได้รับเงินเดือนแล้ว ตีอกดีใจ ลูกชายและลูกสาวของท่านได้ชักชวนเพื่อนฝูงจะสร้างวัดถวายที่เมืองย่างกุ้ง ขอให้รีบมาจัดการ เมื่อได้ทราบดังนั้น จึงได้รับเดินทางกลับเมืองกัลกัตตา เมื่อมาถึงแล้วได้เตรียม

วิชา พาสปอร์ตกลับเมืองย่างกุ้ง วันที่ไปถึงเมืองย่างกุ้ง คณะกรรมการสร้างวัดได้พากันไปรับที่สนามบิน แล้วก็พาไปวังเจ้าแม่ในวันนั้น ณ ที่นั้นมีกรรมการนั่งประชุมกัน อยู่ประมาณ ๓๐ กว่าคน คณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลที่เป็นเจ้านาย ข้าราชการ พ่อค้า คหบดี ได้มาประชุมหารือกัน จะซื้อที่ดินถวายให้สร้างวัด ที่ดินที่จะซื้อจะมีลักษณะเป็นเนินเขา ดินสูงๆ มีเนื้อที่ประมาณ ๙ เอเคอร์ เจ้าของจะขายในราคา ราว ๓ หมื่นรูปี เมื่อได้ทราบโครงการย่อๆ แล้ว ก็ได้กลับไปพักอยู่ที่พระเจดีย์ตามเคย

อยู่ต่อมาไม่นานก็ได้รับจดหมายจากกรุงเทพฯ บ่อยๆ จึงได้คิดกลับประเทศไทยเพื่อที่จะได้มาติดต่อกับคณะรัฐบาลไทยและคณะสงฆ์ไทยให้ทราบเรื่องด้วย เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้โดยสารเครื่องบินจากสนามบินย่างกุ้งถึงกรุงเทพฯ

ภาตยาธิงอ์กัณขีปนของท่านฆอ์ลั

อุทธัง อัทธโร อุททะ อังอัท
โรอัท อังอุต ไรอุต อุททะ

ตามรอยพระบาท

คำปรารภท้ายเล่ม

ตามรอยพระบาท

เป็นชีวประวัติ ของท่านพ่อสี ธัมมธโร ในช่วงจาริก ไปประเทศอินเดีย เพื่อไปนมัสการสังเวชนียสถาน อันเป็น สถานที่ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสไว้กับพระอานนท์ว่า หลังจากทีพระพุทธองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว สมควร ทีพุทธบริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้มี

ความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า จะดู จะเห็น และควรจะให้เกิด
ธรรมสังฆเวทก์กัน คนทั้งหลายเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ได้เที่ยวไป
ยังเจดีย์สังฆนิยสถานเหล่านี้ ด้วยความเลื่อมใส คนเหล่านั้น
ครั้งทำกาลกิริยาลง จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์

สถานที่ทั้ง ๔ แห่ง คือ

๑. สถานที่ประสูติ (ลูมพินี ประเทศเนปาล)
๒. สถานที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมา
สัมโพธิญาณ (พุทธคยา เมืองคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย)
๓. สถานที่แสดงพระธรรมจักกัปปวัตตนสูตร เป็น
ปฐมเทศนา (สารนาถ รัฐอุตตรประเทศอินเดีย)
๔. สถานที่ดับขันธปรินิพพาน (กุสินารา รัฐอุตตร
ประเทศอินเดีย)

สามรອງพระภิกษุ

ท่านพ่อลี จาริกไปประเทศอินเดีย

ท่านพ่อลีได้เดินทางไปประเทศอินเดีย ถึง ๒ ครั้งด้วยกัน ท่านปรารถนาไว้ถึงเหตุที่ไปเยี่ยมประเทศอินเดีย ในตอนสร้างพระรูปจำลอง พระเจ้าอโศกมหาราช ณ วัดอโศการาม จังหวัดสมุทรปราการไว้ว่า

“พระรูปจำลององค์นี้ เป็นมหาราชของประเทศอินเดียชมพู่ทวีปในสมัยครั้ง พุทธกาล พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วสองร้อยปีเศษ พระนามเต็มคือ พระเจ้าศรีธรรมาสโศกราช เรียกสั้นว่าๆ พระเจ้าอโศกมหาราช ท่านองค์นี้ได้ทะนุบำรุงส่งเสริมพระพุทธศาสนาอย่างใหญ่หลวง เป็นผู้สามารถและเข้มแข็ง ทั้งฝ่ายอาณาจักรและพุทธจักร บริษัทบริวารของท่านได้ออกบวชในพระพุทธศาสนา ช่วยขยายอาณาเขตออกไปยังปัจฉิมตชนบท เช่น ลังกา กรีก กัษมีระ อีเบต พม่า และได้ขยายพระพุทธศาสนาจนถึงประเทศไทย พระรูปนี้ รู้สึกไฝฝั่นเกิดขึ้นในจิตใจ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๗ มาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๒ ตรงกับวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ออกเดินทางไปชมและสำรวจภูมิประเทศ ของแหล่งพระพุทธศาสนาในอินเดีย ก็ได้พบของเก่าแก่มากมาย เป็นเหตุให้นึกถึงท่านผู้มีอุปการคุณหนักขึ้น ก็ไม่เห็นได้พบอะไรตามความไฝฝั่น นอกจากได้พระบรมธาตุบางส่วน และใบโพธิ์เครื่องระลึกเท่านั้น พอเดือนมิถุนายนปีนั้นได้เดินทางกลับเมืองไทย

ต่อมา พ.ศ.๒๔๙๓ รู้สึกคิดถึงท่านผู้มีคุณ ก็อยากจะไปเยี่ยมประเทศอินเดียอีก พอดีเมื่อ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ได้ออกเดินทางไปประเทศอินเดียอีก ในปีนี้ได้อยู่จำพรรษาที่ตำบลสารนารถ (ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ที่ทรงแสดงธรรมจักร) ในพรรษานี้แปลกหู แปลกตา แปลกใจหลายอย่างไปเห็นกุฎิที่พระราชาสร้างถวายก็หັกพ้ง พระเจดีย์และสถูปของพระเจ้าอโศกสร้างไว้ ก็ทรุดโทรมหັกพ้ง จึงอยากจะสร้างพระเจดีย์ทดแทนไว้สักอย่างในเมืองไทย

การตั้งชื่อวัดอโศกกรามนี้ ได้คิดชื่ออันนี้ขึ้นตั้งแต่ปีจำพรรษาอยู่ในตำบลสารนารถเมืองพาราณสี ได้เอานามของท่านผู้มีคุณวุฒิ เป็นฉายาลักษณ์ของผู้ทรงคุณ ฉะนั้นจึงได้สร้างพระรูปนี้ขึ้นประกอบในนามของวัด เพื่อเป็นสวัสดิมงคลสืบต่อไป”

เยือนถิ่นพุทธภูมิ

เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านชีวประวัติ ของท่านพ่อลีแล้ว เกิดแรงบันดาลใจนี้ก็อยากไปนมัสการสังเวชนียสถานบ้าง ประกอบกับน้องสาวได้ไปอยู่ปฏิบัติธรรมที่อินเดียนานเป็นปี จนรู้ช่องทางการเดินทางไปตามสถานที่ต่างๆ โดยไม่ต้องไปกับคณะทัวร์ ซึ่งทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเป็นอย่างมาก จึงได้เดินทางพร้อมกันกับสมาชิกคณะเรือบุญปากน้ำ ในวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ โดยสายการบินไทยอินเตอร์บินตรง ไปลงที่เมืองคยาเลย ไม่ต้องไปเมืองกัลกัตตา ทำให้ร่นเวลาการเดินทางไปอย่างมาก

วัดไทยพุทธคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย

ในวันแรกๆไปถึง ได้รับอนุญาต จากพระเทพโพธิวิเทศ (ทองยอด ฐิริปาโล,ป.ธ.๙,Ph.D.) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย ให้พักที่วัดไทยพุทธคยา ซึ่งอยู่ไม่ไกลจาก พระมหาเจดีย์พุทธคยา

(รูปภาพ พระเทพโพธิวิเทศ ถ่ายกับดอกบัวมหัศจรรย์ ณ วัดไทยพุทธคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย ในช่วงต้นเดือนกันยายน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ ได้เกิดเหตุมหัศจรรย์อันเป็นประวัติศาสตร์แห่งยุค คือดอกบัว ๑ ก้าน แตกดอกออกเป็น ๓ ดอก มีใบ ๙ ใบ ท่านเล่าว่า ตลอด ๔๖ ปีในประเทศอินเดียไม่เคยพบเห็นปรากฏการณ์เช่นนี้ มีแต่เรื่องเล่าในพระไตรปิฎกว่า เมื่อครั้ง อาภัสสรพรหม ลงมา

ตำราของพระมัท

ยังพื้นโลก และได้ลิ้มชิมรสง้วนดินใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์
ตรัสรู้ได้เห็น ดอกบัว ๑ ก้าน มี ๕ ดอก ซึ่งเป็นนิมิตว่า
ในภัทร์กัปนี้ จะมีพระพุทธรูปเจ้ามาอุบัติ ๕ พระองค์คือ

๑. พระกกุสันโธ ๒. พระโกนาคมโน ๓. พระกัสสปโ
๔. พระโคตโม ๕. พระศรีอริยเมตตรัยโย)

พระมหาเจดีย์พุทธคยา สถานที่ตรัสรู้

วันรุ่งขึ้นได้ไปกราบนมัสการ พระมหาเจดีย์พุทธคยา
สถานที่พระพุทธรูปองค์ทรงประทับตรัสรู้อนุตรสัมมา
สัมโพธิญาณ ณ แท่นวัชรอาสน์ ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์
ต้นปัจจุบันนับเป็นหน่อพันธุ์ต้นที่ ๔ จากต้นเดิมต้นที่หนึ่ง

ซึ่งเป็นต้นไม้คู่บารมี เกิดพร้อมกับพระพุทธเจ้าในวันเพ็ญเดือน ๖ ก่อนพุทธศก ๘๐ ปี อีก ๒๐๐ ปีเศษต่อมาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช มีพระมเหสีองค์หนึ่งของท่านเกิดความริษยา เห็นว่าพระองค์ทรงโปรดต้นโพธิ์ยิ่งกว่าตนเอง จึงมีเสาวนีย์ให้นางทาสีนำน้ำร้อนไปรดที่โคนต้นหลายครั้งหลายหนจนต้นโพธิ์ใบเหี่ยวเฉาลง

วันหนึ่งเมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชเสด็จมาทอดพระเนตรเห็นต้นโพธิ์เฉาลงก็สลดพระทัยถึงแก่ประชวรหนัก ทำให้พระมเหสีทรงรำลึกถึงความผิด จึงเสียพระทัย ยิ่งคิดยิ่งโศกเศร้าเข้าไปกราบสารภาพความจริงทุกประการต่อพระเจ้าอโศกมหาราช

เมื่อทรงทราบสาเหตุที่แท้จริงเช่นนั้นจึงทรงให้อภัยตรัสสั่งให้เกณฑ์นมจากแม่โคถึง ๑๐๐ ตัวเอาน้ำนมนี้รดรอบโคนต้นโพธิ์ทุกวันพร้อมทั้งทรงตั้งสัตยาธิษฐานว่า ถ้าแม่ต้นพระศรีมหาโพธิ์ไม่ฟื้นเหมือนเดิม พระองค์จะทอดร่างบรรทมอยู่โดยไม่ขอลุกขึ้น ขอถวายชีวิตเพื่อเป็นพุทธพลี

ด้วยสัตยาธิษฐานอันแรงกล้าเพียงไม่กี่เวลา ต้นพระศรีมหาโพธิ์ก็ฟื้นขึ้น มีใบเขียวขจีสดชื่นดังเดิม แถมยังเกิดหน่อเล็ก ๆ งอกเพิ่มอีกด้วย คณะเรือบุญเดินประทักษิณรอบองค์พระมหาเจดีย์พุทธคยา พร้อมกับคณะแสวงบุญหลายเชื้อชาติ ล้วนมีจิตศรัทธามากกราบไหว้บูชาองค์พระศาสดา

สามรອງพระมหาก

ทั้งชาวธิเบต เนปาล ภูฏาน ศรีลังกา เวียดนาม ญี่ปุ่น
 แม้แต่ชาวอินเดียเอง นับเป็นพัน บ้างก็แสดงความเคารพ
 ด้วยทำนอนราบกราบแบบอัญญาคประดิษฐ์โดยให้ร่างกาย
 สัมผัสพื้น ๘ ส่วน บ้างก็ภาวนาโดยวิธีพิเศษของแต่ละ
 ชนชาติ ด้วยใจอันศรัทธาเต็มเปี่ยม หลังจากเดินสวดมนต์
 สรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ครบ ๓
 รอบแล้ว จึงเข้าไปนมัสการพระพุทธเมตตา ซึ่งประดิษฐาน
 ในพระมหาเจดีย์

พระพุทธเมตตา

พระพุทธเมตตา เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย สร้าง
 ด้วยหินทราย มีพระพักตร์ตั้งตรงงมอย่างหาที่เปรียบได้ยาก
 พระเนตรทอดลงมาเปี่ยมด้วยความเมตตาสมดังพระนาม
 ท่าน

ตาม หลักฐานบันทึกของหลวงจีนถังซำจั้งกล่าวว่า พระพุทธเมตตาเกือบถูกทำลายลงโดยพระเจ้าศศางกา กษัตริย์ฮินดูจากแคว้นเบงกอล ราว พ.ศ. ๑๑๐๐ กษัตริย์องค์นี้ไม่พอใจในความเจริญของพุทธศาสนา ได้เกณฑ์ไพร่พลมาทำลาย ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ต้นที่ ๒ โดยวิธีตัดโคนต้นจุดไฟสูมหวังจะให้สูญพันธุ์ และยังสั่งให้ทุบทิ้งพระพุทธรูปอันเป็นสิ่งสักการบูชาใน วิหารต่างๆ อันเรียงรายโดยรอบบริเวณพระพุทธรุคยานั้นเสียให้หมด แต่อำมาตย์ผู้รับเฝ้าการนั้นเป็นผู้ที่นับถือพุทธศาสนา มีความละเอียดรอบคอบ ไม่สามารถจะทำตามคำสั่งของกษัตริย์ศศางกาได้ จึงหาอุบายโดยก่ออริฐบังองค์พระพุทธเมตตาเสีย แล้วเข้าไปทูลว่าได้ทำตามรับสั่งแล้ว

สามรອງพระมก

ทันทีที่อำมาตย์ผู้นั้นทูลจบลง กษัตริย์ศศางกา ก็พลัน
อาเจียนเป็นโลหิตสดๆ ลื่นพระชนม์ลง ณ ที่นั้นนั่นเอง

คณะเรือบุญกราบสักการบูชาพร้อมถวายผ้าครอง
องค์พระพุทธรูปเมตตา พระเจ้าหน้าที่มีเมตตา ห่มองค์พระ
ให้เลยในตอนนั้น ยังความปลื้มปิติยินดีเป็นอย่างมาก

กรุงราชคฤห์ เมืองหลวงของแคว้นมคธ

ในวันที่สองทางคณะออกเดินทางสู่กรุงราชคฤห์
เมืองหลวงของแคว้นมคธในอดีตกาล ชมทางเกวียนโบราณ
พันปี อันเป็นเส้นทางของพ่อค้าวานิชขนส่งสินค้าเข้าออก
ผ่านเส้นทางนี้เป็นประจำจนปรากฏเห็นเป็นร่องลึกในแผ่นดิน
ในปัจจุบัน

คูกพระเจ้าพิมพิสาร

พระเจ้าอชาตศัตรู ราชกุมารของพระเจ้าพิมพิสาร กษัตริย์แคว้นมคธ ถูกพระเทวทัตเลี้ยมสอนให้ชิงพระราชบัลลังค์ พระเจ้าพิมพิสารจึงตัดสินพระทัยมอบราชสมบัติให้แก่โอรส แต่พระเทวทัตยังไม่พอใจ จึงเริ่มยุยงใหม่ต่อไป ให้จับพระเจ้าพิมพิสารมาขังคุกไว้ หวังทรามานให้ออดข้าวอดน้ำ ตายไปเอง พระเจ้าพิมพิสารแม้จะถูกจองจำก็ไม่ถือโกรธ ทรงเดินจงกรมในห้องขัง ทอดพระเนตรไปที่คั่นอกุฎีบนเขาคิชฌกูฏ อันเป็นสถานที่ประทับของพระพุทธองค์ รำลึกเป็นพุทธานุสติ อาศัยปีติจึงทรงพระชนม์ชีพอยู่ได้ เพื่อไม่ให้พระเจ้าพิมพิสารเดินจงกรมได้ พระเทวทัตสอนพระเจ้าอชาตศัตรูให้เอามีดกรีดพระบาท แต่พระเจ้าพิมพิสารก็ยังไม่

สามรອງพระบาท

ไม่เสด็จสวรรคตสมใจ จึงทรมาณให้อุดอาหารโดยงดส่งข้าว
 ส่งน้ำเพื่อหวังให้อุดตาย พระนางโกศลเทวีพระมเหสีทรงทราบ
 จึงทาพระวรกายด้วยโภชนาหารแล้วเสด็จมาเยี่ยม พระเจ้า
 พิมพิสารได้เสียดพระกระยาหารที่ติดองค์พระมเหสีทรงมี
 พระชนม์ชีพสืบต่อมาได้อีก

ความทราบถึงพระเทวทัต จึงยุให้พระเจ้าอชาตศัตรู
 ห้ามไม่ให้พระมารดาเข้าเยี่ยมพระบิดา ในที่สุดพระเจ้า
 พิมพิสารต้องอดข้าวอดน้ำ จึงเสด็จสวรรคตสมใจเทวทัต
 และพระเจ้าอชาตศัตรูในห้องขังนั่นเอง

คิษณกฏ ยอดเขาประกาศธรรม

เขาคิษณกฏ เป็นสถานที่พระเจ้าพิมพิสารสร้างคันธกุฎี
 ถวายพระพุทธองค์ขณะเสด็จประทับอยู่ในนครราชคฤห์
 พระเจ้าพิมพิสารเสด็จดำเนินด้วยพระบาทอันเปลือยเปล่า
 ปราศจากเสนาอำมาตย์ราชบริพาร เสด็จแต่เพียงพระองค์เดียว
 ขึ้นไปเฝ้าพระพุทธองค์ ณ ยอดเขาอยู่เป็นเนินงในสมัย
 พุทธกาล

เป็นที่น่าอัศจรรย์อย่างมากในวันที่คณะเรือบุณ
 เดินทางไปถึงเขาคิษณกฏ ได้มีเมฆมาบดบังพระอาทิตย์ไว้
 ทำให้บรรเทาความร้อนไปได้มาก แสงพระอาทิตย์ลอดทะลุ
 เมฆกระจายออกเป็นแนวประดุจดั่งพระรัศมีพรณรังสี เมื่อมอง

ชมทิวทัศน์รอบด้านแลเห็นทิวเขาล้อมรอบ น้อมนิกอนุโมทนา
กับพระเจ้าพิมพิสารผู้มีวาสนาแต่ก็ต้องมาประสบขตากรรม
ถูกคุมขังและสิ้นพระชนม์โดยพระโอรสของพระองค์เอง

ทางขึ้นเขาเต็มไปด้วยคนขอทานแต่งตัวซ่อมซ่อรอ
อยู่แทบทุกบันได ทุกคนล้วนเรียกยกย่องพวกเราเป็นมหาราชา
และมหาราณี เพื่อจะได้ยินดีในการทำทานกับเขา พอดีที่
คณะเราได้แลกเงินป็นรูปีย่อยๆ ๑๐ รูปีมาจึงสามารถแจก
คนขอทานได้ตั้งแต่บันไดแรกจนถึงบันไดสุดท้าย แต่พอขึ้น
บันไดไปสูงมากๆ มหาราชา และมหาราณีก็เริ่มแพ้สังขาร
ตนเองเปลี่ยนสภาพเป็นมหาชราและมหาชราณีกันโดยถ้วนหน้า

ในที่สุดคณะเราก็มาถึงยอดเขาซึ่งเป็นลานกว้าง กราบนมัสการพระคันธกุฎีสถานที่ประทับของพระพุทธองค์ ซึ่งปัจจุบันนี้คงเหลือเพียงซากอิฐ มีอิฐก่ออยู่เป็นช่วงๆ สุตลาน ก่ออิฐล้อมไว้เป็นช่องสี่เหลี่ยม มีทางเล็กๆ เป็นทางเดินได้ โดยรอบ มี ร่องรอยพลังความศรัทธาของบรรดาเหล่าพุทธ ศาสนิกชน ตันตันตามรอยพระบรมศาสดา มาจุดเทียน สักการะนมัสการ รวบรวมว่าได้มาเผาแล้วต่อเบื้องหน้าพระพักตร์ แห่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บนวิหารยอดเขาศิขณภูฏ แห่งนี้

ขาลงบันได ก้าวแต่ละก้าวเดินลงมา ได้น้อมจิตรำลึก ถึงพระพุทธองค์ที่ทรงพระเมตตา เสด็จขึ้นลงเพื่อโปรดเวไนย สัตว์ทุกวันด้วยพระบาทเปล่า จากที่ประทับบนยอดเขาแห่งนี้ ซึ่งในสมัยโบราณไม่มีบันไดทำด้วยปูนสะดวกสบายอย่างเดี๋ยวนี

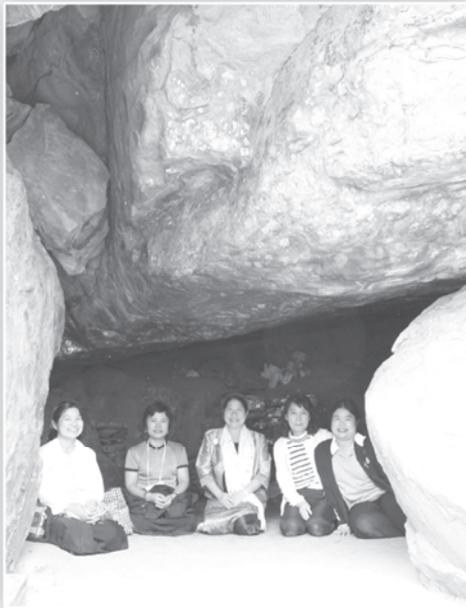
ถ้ำสุกรขาคตา

ระหว่างทางเดินในช่วงหนึ่งมีถ้ำเล็กๆ ชื่อ “สุกรขาคตา” มีลักษณะเป็นเพิงผาเหมือนรูปคางหมู ณ ถ้ำแห่งนี้เป็นสถานที่ที่พระสารีบุตรบรรลุนิพพาน ขณะที่กำลังถวายงานพัดแด่พระบรมศาสดา ได้ฟังพระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมแก่ สัตถนขปริพาชก ว่าด้วยเรื่องการละทิฐฐิความไม่ยึดถือ ให้พิจารณากายโดยความเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นความเจ็บไข้ เป็นของทรมุติไทรม เป็นของว่างเปล่า เป็นของมิใช่ตน ให้ละความพอใจในกาย ความเยื่อใยในกาย และทรงแสดงเวทนา ๓ อันอาศัยปัจจัยปรุงแต่งเกิดขึ้น มีความสิ้นไปเสื่อมไป ดับไปเป็นธรรมดา ไม่ควรยึดมั่นด้วยทิฐฐิ พระสารีบุตรได้ฟังพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสการให้ละธรรมเหล่านั้น การสละคืนธรรมเหล่านั้นด้วยปัญญาอันยิ่งได้รู้ชัดแจ้งตาม

ตำราของพระมัท

ธรรมนั้น จิตของท่านหลุดพ้นจากอาสวะ บรรลุอรหัตตผล
ที่นั่น เมื่อวันมาฆปุณณมี เพ็ญเดือน ๓ หลังจาก
อุปสมบทแล้ว ๑๕ วัน และได้รับยกย่องจากองค์พระศาสดา
ให้เป็น พระอัครสาวกผู้เลิศทางปัญญา ส่วนที่มนขปริพาชก
ประกาศตนเป็นอุบาสกผู้นับถือพระรัตนตรัย

ถ้ำพระโมคคัลลานะ

เมื่อคณะบูชาพระสารีบุตรที่ถ้ำสุกรบาตาแล้ว เดินลง
ต่อไปอีกช่วงหนึ่ง จะถึงถ้ำที่จำพรรษาของพระโมคคัลลานะ
ผู้ได้รับยกย่องจากองค์พระศาสดาให้เป็น พระอัครสาวกผู้เลิศ
ทางฤทธิ

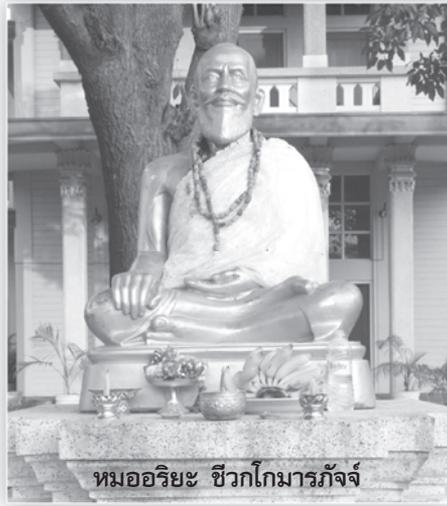
ครั้งหนึ่งระหว่างทางลงจากเขาจะไปบิณฑบาต
พระโมคคัลลานะ ได้เห็นสุจีโลมเปรตผู้ชายมีขนเป็นเข็ม
เต็มตัวไปหมด เข็มนั้นลอยขึ้นไปบนอากาศ แล้วก็ตกลงมา
ทิ่มแทงตามตัวเปรตนั้นร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด
จึงเล่าให้พระสักขณะ และเหล่าภิกษุฟัง ณ วัดเวฬุวัน ภิกษุ
หลายองค์ที่นั่งฟังอยู่ด้วย ตำนานว่าท่านอวตอตุตตริมนุสสรธรรม
พากันไปกราบทูลฟ้องพระพุทธองค์ พระองค์ทรงตรัสว่า

“กาลก่อนเรา ก็ได้เคยเห็นเช่นนี้ เปรตนั้นเคยเป็น
นายสารถียูอยู่ในพระนครราชคฤห์นี้เอง เป็นคนชอบพูดส่อเสียด
ก้าวร้าวผู้อื่นอยู่เสมอ ด้วยวิบากแห่งกรรมนั้นแหละ เขาหมก
ไหม้อยู่ในนรกหลายพันปีแล้วจึงมาเกิดเป็นเปรต โมคคัลลานะ
พูดความจริงไม่ต้องอาบัติ”

พระเทวทัต

มองขึ้นจากทางเดินจุดที่เป็นถ้ำของพระโมคคัลลานะ นั้น จะเห็นก้อนหินตั้งเรียงกันสามก้อน มีช่องระหว่างเขา ที่พอเดินได้ ณ จุดนี้เองที่พระเทวทัตได้พยายามกลิ้งศิลาก้อนใหญ่เพื่อปลงพระชนม์พระพุทธองค์ ขณะที่พระพุทธองค์ กำลังเสด็จขึ้นเขา แต่ศิลานั้นกลิ้งไปกระทบศิลาก้อนอื่นแตก เป็นสะเก็ดเสียดก่อน จึงกระเด็นมากระทบพระบาท ทำให้ห้อพระโลหิต บรรดาภิกษุที่ติดตามไปช่วยกันทำแคร่หาม พระพุทธองค์ไปยังชิวกัมพวนาราม ให้หมอชิวกัมทำการผ่าตัด เอาพระโลหิตที่ห้อออกจากพระบาท

วัดเวฬุวนาราม

หลังจากคณะกรรบานมัสการพระคันธกุฎีสถานที่ประทับของพระพุทธองค์ เดินลงเขาคิชฌกูฏเรียบร้อยแล้ว จึงเดินทางต่อไปยังวัดเวฬุวนารามซึ่งอยู่ไม่ไกลนัก

ในอดีตสมัยพุทธกาล เวฬุวนาราม เป็นราชอุทยานของพระเจ้าพิมพิสารมหาราช พระเจ้าแผ่นดินแห่งแคว้นมคธ มีต้นไผ่ที่เขียวชอุ่มน่าดูชมรื่นรมย์ใจ พระเจ้าพิมพิสารเสด็จประพาสพร้อมกับข้าราชการบริพารเป็นประจำ ที่ราชอุทยานแห่งนี้ เนื่องจากอยู่ใกล้พระราชวังในพระนครราชคฤห์ มีตโปธารสาयน้ำร้อนคั่นอยู่ในระหว่างกลาง พระเจ้าพิมพิสารทรงสร้างพระราชอุทยานให้เป็นวัดขึ้นเพื่อถวายพระพุทธเจ้า โดยเป็นวัดแห่งแรกของพระพุทธศาสนา

ตำราของพระรามา

วัดเวฬุวนาราม เป็นสถานที่เกิดวันมาฆบูชา ตรงกับวันพระจันทร์เต็มดวง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่เกิดเหตุการณ์ ๔ ประการพร้อมกัน เรียกว่า จาตุรงคสันนิบาต

ในการประชุมสงฆ์ ณ วัดเวฬุวันมหาวิหาร ในวันมาฆบูชาเช่นนี้มีคราวเดียว คือในปีแรกหลังจากพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว ๔ เดือน การประชุมครั้งนั้นเป็นวันที่ พระพุทธองค์ทรงสถาปนาพระสาวิกบุตรและพระโมคคัลลานะ ให้เป็นคู่อัศรสาวก ได้ทรงทำวิสุทธอุโบสถ อันอุดมในสาวกสันนิบาตนั้น จากนั้นทรงแสดงโอวาทปาติโมกข์ในท่ามกลางประชุมสงฆ์

มหาวิทยาลัยนาลันทา

มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งแรกของโลก

นาลันทาในยุคที่ฟูเฟื่อง มีนักศึกษาเป็นหมื่น มีอาจารย์ถึงสามพัน มหาวิทยาลัยในยุคนั้นจะเรียกว่าอยู่ในราชูปถัมภ์ก็ได้นาลันทาในครั้งพุทธกาลที่เคยรุ่งเรืองมากในอดีตนั้นขณะนี้เหลือแต่รอยอิฐหินที่ปรักหักพังของมหาวิหารที่ถูกขุดค้นขึ้นมาโดยเซอร์ อเล็กซานเดอร์ คันทิงแฮม ในปีพ.ศ. ๒๔๐๓

ความล่มสลายของ มหาวิทยาลัยนาลันทา เกิดขึ้นในปีพ.ศ. ๑๗๖๖ เมื่อแม่ทัพมุสลิมชื่อ อิกเทีย ขิลจี เข้ารุกรานแผ่นดินอินเดีย เดินทางมาจนถึงนาลันทา ไล่ฆ่านักศึกษาอย่างทารุณ เอาไฟสุ่มเผาพระภิกษุตายคาผ้าเหลืองไปหลายร้อยองค์ จากนั้นก็ลงมือพัง เทวรูป พุทธรูป และเผาตำราหลายร้อยหลายพันเล่ม พร้อมทั้งวางเพลิงมหาวิทยาลัยมอดไหม้จนสิ้นซาก

สถูปพระนิพพานพระสารีบุตร

ในมหาวิทยาลัยนาลันทา มีสถูปใหญ่สำคัญคือ สถูปพระนิพพานของพระสารีบุตร พระเจ้าอโศกมหาราชโปรดให้สร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์แก่พระสารีบุตร และยังได้สร้างเจดีย์อีกองค์หนึ่งขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่พระโมคคัลลานะ เพราะทั้ง ๒ องค์มีภูมิกำเนิด ณ ที่เมืองนาลันทานี้

พระสารีบุตร นิพพานในเรือนอันเป็นที่กำเนิด ณ ที่นาลันทกะ บ้านของนางสารีพราหณี ผู้เป็นมารดา เหตุที่พระสารีบุตรมานิพพานที่บ้านเกิดนี้ เพื่อจะมาโปรดมารดา เป็นครั้งสุดท้าย ท่านจึงเข้าไปกราบทูลลาพระพุทธองค์

พระบรมศาสดาเสด็จออกมาส่งพระสารีบุตรจนถึงหน้า
วัดเชตวัน พระภิกษุที่เป็นศิษย์ ๕๐๐ องค์ เดินตาม
พระสารีบุตรด้วยจนถึงบ้านนางสารีพราหมณ์ผู้เป็นมารดา
นางสารีพราหมณ์นี้กลัว ลูกชายคงเบื่อหน่ายในพรหมจรรย์
ปรารถนาจะลาสิกขาเพศมาครองเรือน ก็ให้การต้อนรับด้วย
ความยินดี พระสารีบุตรเลือกเอาห้องที่ เกิดเป็นที่นิพพาน
พอตกกลางคืนโรคกำเริบหนัก โยมมารดาได้ถวายการพยาบาล
เป็นอย่างดี พระสารีบุตรมีกำลังฟื้นขึ้นมาจึงได้แสดงธรรม
เทศนาโปรดมารดาได้บรรลुโสดาปัตติผลในวันนั้น

หลวงพ่อดำ พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์

กราบนมัสการหลวงพ่อดำ (เตลียะบาบา หรือ
หลวงพ่อน้ำมัน) พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ของนาลันทา จากนั้น
ออกเดินทางต่อไปไวยาสาลี เข้าพักวัดไทยไวยาสาลี

ไวศาลีเมืองสวรรค์บนดิน

วันที่สามของการเดินทาง คณะเรือบุญ กราบนมัสการ พระสถูปไวศาลี สถานที่เคยบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้รับจากเมืองกุสินารา

เมืองไวศาลี เดิมชื่อ กรุงเวสาลี ในอดีตเป็นมหานครที่เจริญรุ่งเรือง มาปัจจุบันนี้คงเหลือไว้แต่ซากปรักหักพัง และเนินดิน สิ่งที่น่าประหลาดเด่นชัดก็คือ เสาสิงห์พระเจ้าอโศกที่สมบูรณ์ที่สุด

สาเหตุที่พระพุทธรองค์ได้เสด็จมาที่เมืองนี้เนื่องจากในคราวหนึ่งกรุงเวสาลีเกิดฝนแล้ง ข้าวกล้าตายเสียหายใหญ่ เพราะถูกแดดเผา คนยากจนอดตาย ซากศพเกลื่อนกล่นทั่ว

พระนคร อมนุษย์ได้กลืนซากศพพญานาคเข้าไปภายในพระนคร ผู้คนตายเพิ่มขึ้นเพราะความปฏิกูลนั้น โรคระบาดก็เกิดกับ สัตว์ต่างๆ

ประชาชนชาววัชชี กรุงเวสาลี ทราบข่าวว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประทับอยู่ ณ พระนครราชคฤห์ พระราชาพิมพิสารทรงถวายอุปัฏฐากอยู่ ที่ประชุมจึงตกลงส่งเจ้าลิจฉวี ชื่อว่า มหาลิ ไปกราบทูลอาราธนาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้เสด็จมาโปรดยังพระนครเวสาลี เพื่อระงับโรคภัยต่างๆ

พระบรมศาสดาทรงรับคำอาราธนาด้วยทรงพิจารณาว่า เมื่อได้แสดง “รัตนสูตร” ในเมืองเวสาลีแล้ว นอกจากความเดือดร้อนจักสงบระงับ มหาชนชาววัชชีเมื่อได้สดับพระสูตรนี้แล้ว จักบรรลุมรรคผลเป็นจำนวนมาก

เมื่อพระผู้มีพระภาคเสด็จมาถึงเมืองเวสาลีแล้ว ทอดพระเนตรเห็นพวกเจ้าลิจฉวีเสด็จมาแต่ไกล จึงรับสั่งเรียกภิกษุทั้งหลายมาตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย ผู้ที่ไม่เคยเห็นพวกเทพชั้นดาวดึงส์ จงดูพวกเจ้าลิจฉวี จงเปรียบพวกเจ้าลิจฉวีกับพวกเทพชั้นดาวดึงส์”

ปาวาลเจดีย์

เป็นสถานที่ปลงพระชนมายุสังขารก่อนเสด็จดับขันธปริณิพพาน ๓ เดือน หลังจากทรง เสด็จจำพรรษาสุดท้าย

คือพรรษาที่ ๔๕ ที่เวฬุคาม ทรงประชวรหนัก แต่ก็ทรง
อดกลั้นทุกขเวทนาได้ ทรงเตือนเหล่าภิกษุให้มีตนเป็นที่พึ่ง
อย่ามีอย่างอื่นเป็นที่พึ่ง มีธรรมเป็นที่พึ่ง อย่ามีอย่างอื่น
เป็นที่พึ่ง ทรงตัดสินพระทัย ปรีณิพพาน ในอีก ๓ เดือน
ข้างหน้า ตามคำพญามารกราบทูลอาราธนาขอให้ปรีณิพพาน
หลังพุทธปรีณิพพานแล้ว เจ้าลิจฉวีได้อัญเชิญพระบรมสารี
ริกธาตุที่ได้รับส่วนแบ่งจากกุสินารา มาประดิษฐานไว้ภายใน
สถูป ณ ปาวาลเจดีย์นี้

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ทางการอินเดียได้ขุดค้นซาก
ปาวาลเจดีย์ พบผอบบรรจุพระบรมสารีริกธาตุส่วนนั้น ปัจจุบัน
ประดิษฐานรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานเมืองปัตนะ

กฎการศาลาป่ามหาวัน

สถานที่เกิดพระภิกษุองค์แรก ณ ป่ามหาวันนี้ พระพุทธองค์ประทานการบวชให้นางมหาปชาบดีโคตมี ผู้เป็นพระมาตุจฉาของพระองค์ เคยทรงอุปการะ ดูแลถวาย เกษียรธาร (น้ำนม) แทนพระชนนีของพระพุทธองค์ซึ่งเสด็จ สวรรคตไปก่อนแล้ว นางมหาปชาบดีโคตมีพร้อมทั้งเหล่า ศาิกยานี อีก ๕๐๐ ซึ่งเดินทางจากกรุงบิลพัสตุ์ ได้รับ การบวชเป็นภิกษุณีในพระพุทธศาสนา อันเป็นโอกาสให้สตรี ได้บวชเรียนในพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก

ตำราของพระมัท

เจดีย์เกสรียา

นมัสการสถานที่รำลึกถึงพระพุทธรูปองค์ทรงเสด็จ
ดำเนินไปกุสินาราเพื่อมหาปรินิพพาน ทรงประทานบาตรแก่
กษัตริย์ลิจฉวีที่ติดตามมาส่งไว้เป็นสิ่งระลึกบูชายามเมื่อ
พระพุทธรูปปรินิพพานไปแล้ว

กุสินารา มหานคราปรินิพพาน

พระพุทธรูป ได้เสด็จออกจากเวสาลีมุ่งสู่กุสินารา
ดำเนินผ่านหมู่บ้านต่างๆ หลายหมู่บ้าน ต่อจากนั้นจึงเสด็จ
เข้าเมืองปาวา ซึ่งเป็นอาณาเขตของพวกมัลลกษัตริย์
ทรงประทับพักอยู่ที่สวนมะม่วงของนายจุนทะ นายจุนทะถวาย
ภัตตาหารด้วยสุกรมัทวะ อาหารนี้เป็นเหตุให้พระองค์อาพาธ
รุนแรงหนักขึ้น ทรงเสด็จดำเนินต่อมาหยุดพักที่แม่น้ำกุนนที

รับสั่งให้พระอานนท์ตักน้ำจากแม่น้ำนี้เพื่อเสวยพร้อมทั้งได้
ลงสรงจนพระวรกายสดชื่น ทรงพักผ่อนไต้ร่มไม้มะม่วง
โอรสของมัลลกษัตริย์องค์หนึ่ง นามว่า ปุกกุสะ ซึ่งเดินทาง
มาธูระที่เมืองปาวาได้เข้ามาเฝ้า พระพุทธรองค์แสดงสันติธรรม
ให้ฟังเกิดความเลื่อมใสจึงถวายผ้าเนื้อดีคู่หนึ่ง จากนั้นพระองค์
เสด็จข้ามแม่น้ำหิรัญวดี ถึงสาละวินทยาน ประทับ ณ ไต้ร่ม
ไม้สาละคู่ สถานที่นี้เองเป็นสถานที่สิ้นสุดการเดินทางไกลของ
พระองค์อย่างแท้จริง

สาละวินทยานนี้ เป็นของมัลลกษัตริย์องค์หนึ่งเรียก
ว่า อุปัฏฐนะ พระผู้พระภาคเจ้าทรงตัดสินพระทัยเลือกสา
ละวินทยานนี้เป็นที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน เพราะเป็นสถานที่
เงียบสงบร่มรื่น เมื่อพระพุทธรองค์ประทับบรรทมสีหไสยาสน์
ภายใต้ ต้นสาละทั้งคู่แล้วนั้น ได้ทรงรับสั่งให้พระอานนท์
ไปแจ้งข่าวแก่มัลลกษัตริย์ ด้วยพระดำรัสว่า

“อานนท์ เธอจงเข้าไปเมืองกุสินารา แล้วบอกแก่
มัลลกษัตริย์ว่า คีณนี้ในยามสุดท้ายแห่งราตรี ตถาคตจัก
ปรินิพพาน ท่านทั้งหลายควรจะเห็นพระตถาคตเป็นครั้งสุดท้าย
ก่อนจะปรินิพพาน ไม่เช่นนั้นพวกท่านจะร้อนใจภายหลังว่า
พวกเราไม่ได้เข้าเฝ้าพระตถาคตเจ้าในครั้งสุดท้าย” พวกมัลล
กษัตริย์ครั้งได้สดับข่าวการเสด็จดับขันธปรินิพพานของ
พระพุทธรองค์จากพระอานนท์ ดังนั้นต่างร้องไห้คร่ำครวญ
พิโรธำพัน พร่ำพรรณนาพระพุทธรุคุณว่า “ดวงตาของโลกจัก

ดับเสียแล้ว” บ้างก็พรรณนาว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานเร็วเหลือเกิน” บ้างก็ว่า “หลังจากนี้ไปพวกตนจะหมดที่พึ่งแน่แล้ว”

ในสมัยที่ท่านพ่อลีได้เดินทางไปนมัสการสถานที่ดับขันธปรินิพพานของพระพุทธเจ้าที่เมืองกุสินารานั้น บ้านเมืองแต่ก่อนกลายเป็นทุ่งนาไปหมด ขณะที่ท่านพ่อลี นั่งรถยนต์ผ่านทุ่งใหญ่ แลเห็นต้นข้าวสาลีเขียวข่มูรูสีกเย็นตาเย็นใจ ไปเห็นรกรากเก่าของวัด สถานที่ดับขันธปรินิพพานซึ่งได้ขุดพื้นฟูขึ้นมา มีพระเจดีย์องค์หนึ่งตั้งตระหง่านเป็นที่บรรจุพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้า

มาในสมัยที่คณะเรือบุญเดินทางไปนมัสการพระสถูปมหาปรินิพพาน เป็นเวลาหลังจากนั้นถึง ๗๐ ปี บ้านเมือง

เริ่มมีการแปรเปลี่ยนสร้างบ้านเรือนขึ้นมาบ้าง ในช่วงที่เดินทาง
อากาศยังหนาวอยู่ ดอกไม้สดาดสีเหลืองบานเต็มทุ่งดูสวยงาม
ไปหมด สถานที่ดับขันธปรินิพพาน เดิมมีพระเจดีย์องค์ที่
บรรจุพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้าอยู่องค์เดียว ก็ได้รับการ
ขุดค้นสร้างพุทธวิหารปรินิพพานเพิ่มขึ้น ภายในประดิษฐาน
พระพุทธไสยาสน์ปางปรินิพพาน ด้านฐานแกะสลักรูปปั้น
๓ รูป ด้านขวาเป็นรูปพระอานนท์ กำลังโศกเศร้าคร่ำครวญ
ถึงพระพุทธองค์อยู่ ตรงกลางเป็นรูปปั้นของพระอนุรุทธะ
ผู้เข้ามาตามเสด็จจิตที่บริสุทธิ์คือจิตพระพุทธองค์จนเข้าสู่
ปรินิพพาน ที่ฐานด้านซ้ายถัดไป เป็นรูปปั้นของพระสุภัท
ทัชฉิมสาวก ในบางตำรากล่าวว่าเป็น รูปปั้นนางมัลลิกาผู้เป็น
ภรรยาของพันธุลเสนาบดี นางได้ถวายเครื่องประดับ มหา
ลดาปสาธน์ ที่สวยงามวิจิตรตระการตา และมีค่ามหาศาล
แต่พระสรีระพระบรมศาสดา และนางยังได้เป็นประธาน
จัดงานถวายพระเพลิงพระสรีระของพระตถาคตเจ้าร่วมกับ
เจ้ามัลลกษัตริย์ ผู้ครองนครกุสินารา ไม่ว่าจะเป็นการตกแต่ง
สถานที่บำเพ็ญพระบรมศพ จนถึงจัดการเครื่องปูลาดเสนา
สนะและโรงทาน เพื่อให้บริการพุทธบริษัทที่พากันมาเคารพ
สักการะบูชา

มกุฏพันธเจดีย์

เป็นสถานที่ถวายพระเพลิง ในเมืองกุสินารา

ครั้นเมื่อ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว จึงมีการจัดพิธีเกี่ยวกับการถวายพระเพลิงพระพุทธรูปได้ใช้ผ้าไหมพันพระบรมศพชั้นหนึ่งก่อนแล้วซับด้วยสำลีสลักกันไปกับผ้าไหม ๕๐๐ คู่ แล้วอัญเชิญพระพุทธรูปลงประดิษฐานในรางเหล็กอันเต็มด้วยน้ำมันเอารางเหล็กอีกอันหนึ่งมาปิดจนสนิทแล้วยกขึ้นจิตกาธาน (เชิงตะกอน) ใช้ไม้หอมเป็นเครื่องฉาปนะตามวิธีที่เคยปฏิบัติต่อพระสรีระของสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิ

ที่เมืองกุสินารา ในระยะ ๗ วันนี้ ทุกสถานที่ทุกแห่ง
หนไม่มีที่ว่างเว้น ล้วนเคลื่อนกล่นไปด้วยดอกไม้ทั้งดอกไม้
เมืองมนุษย์และดอกไม้เมืองสวรรค์ ครั้นถึงเวลาประชุมเพลิง
เจ้ามัลลกษัตริย์ทั้งหลายคัดเลือกกษัตริย์มัลละผู้ใหญ่ ๔ ท่าน
ให้มีหน้าที่ถวายพระเพลิง แต่เมื่อทั้งสี่จุดเชื้อเพลิงทั้งสี่ด้าน
พระเพลิงกลับไม่ติด เมื่อเกินความสามารถ จึงถามพระ
อนรุทธะเถระ ท่านแจ้งว่า เหล่าเทพยดามีความประสงค์จะ
ให้รอพระมหากัสสปะเถระเสียก่อน ต่อเมื่อพระมหากัสสปะ
มหาเถระเดินทางถึงพร้อมด้วยภิกษุหมู่ใหญ่ ได้ถวายบังคม
แล้วพระเพลิงทิพย์ก็ลุกติดเอง หลังจากคณะเรือบุญนมัสการ
สถานที่ถวายพระเพลิงเสร็จแล้ว เป็นเวลาค่าพอดี จึงเข้าพัก
ที่วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์

แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ-สร้างสถูป

บรรดาราชามหากษัตริย์และเจ้าครองนครต่างๆ เมื่อได้ทราบข่าวถึงการปรินิพพานของพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงส่งราชทูตพร้อมกองทัพไปยังเมืองกุสินาราเพื่อขอส่วนแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ

ฝ่ายเจ้ามัลลกษัตริย์ผู้ครองเมืองกุสินาราทอบปฏิเสศ โทณพราหมณ์ บัณฑิตผู้ใหญ่แห่งเมืองกุสินารา ผู้เป็นอาจารย์ของมัลลกษัตริย์ทั้งหลายพยายามไกล่เกลี่ย เพื่อไม่ให้เกิดสงครามแย่งชิงพระบรมสารีริกธาตุ โดยเป็นผู้จัดการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุให้แก่เมืองต่างๆ จนสำเร็จเรียบร้อยเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย

พวกมัลลกษัตริย์ เมื่อได้รับส่วนแบ่งพระบรมสารีริกธาตุแล้วก็สร้างพระสถูปเจดีย์บรรจุ พร้อมทั้งทำการบูชาเฉลิมฉลองพระสถูปสิ้นเวลาอีก ๗ วัน

ลุมพินี สถานที่ประสูติ

วันที่สี่ของการเดินทาง คณะเรือออกเดินทางสู่ลุมพินี ผ่านพิธีศุลกากรที่ด่านโลเอนาลี เข้าสู่ประเทศเนปาล

นมัสการสถานที่ประสูติ ณ มหามายาวิหาร สระสวน สำนาน และเส้าพระเจ้าอโศกมหาราช เส้าศิลาจารึกนี้ถูกค้นพบ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๓๘ โดย ดร. ฟุท์เรอร์

ภายในวิหารมายาเทวี มีรูปพระนางมายาเทวีแกะสลักด้วยหิน ยืนเหนี่ยวกิ่งสาระอยู่พร้อมกับนางสนม ด้านหน้าเป็นรูปเจ้าชายสิทธัตถะพระกุมาร กำลังย่างพระบาทไปบนดอกบัว นอกจากนั้นยังมีแผ่นดินศิลา มีรอยพระบาทประทับไว้ ขุดค้นพบเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๙

ตำราของพระมัท

หลังวิหาร “มายาเทวี” มีเสอไอศกสูงตระหง่านปักอยู่ ส่วนด้านซ้ายมือมีบ่อน้ำอยู่บ่อหนึ่ง พระนางสิริมหามายาได้เสด็จลงไปสรงเพื่อล้างพระวรกายหลังจากมีประสูติกาลแล้ว

จากนั้นคณะเดินทางกลับเข้าสู่ประเทศอินเดีย แล้วออกเดินทางต่อไปเมืองสาวัตถี เข้าพักที่วัดไทยเซตวันมหาวิหาร

วัดเซตวันมหาวิหาร

วันที่ห้าของการเดินทาง ได้ไปนมัสการพระคันธกุฎี วัดเซตวันมหาวิหาร อนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นผู้ก่อสร้างถวาย พระพุทธองค์และเหล่าพระสาวกเสด็จมาจำพรรษา และทรงประทับที่เซตวันมหาวิหารแห่งนี้ยาวนานกว่าสถานที่อื่นๆ ถึง ๑๙ พรรษา

พระเจ้าปเสนทิโกศล พระราชา และพระนางมัลลิกา เทวิมเหสี ได้ขำการสร้างเขตวันมหาวิหารถวายพระพุทธเจ้า ก็เกิดอัศจรรย์พระทัยเป็นอย่างยิ่ง ทำให้เลื่อมใสพระพุทธองค์ ขึ้นมา ที่ประทับของพระพุทธองค์ในปัจจุบันขุดแต่งใหม่ ยังเห็นแนวอิฐตรงที่พระพุทธองค์ประทับเทศนาธรรมโปรด แกกษัตริย์และเทพยดาในตอนกลางคืน ช่วงตรงกลางที่ประทับ ก่ออิฐเป็นเนินขึ้นมาแบบจอมปลวก มียอดกรวยแหลม เป็นสีทอง มีบ่อน้ำซึ่งอยู่ด้านหน้าบริเวณที่ประทับทรงแสดง ธรรมโปรดประชาชน ตัวบ่อก่ออิฐสูงขึ้นจากพื้นดิน ยังมี น้ำอยู่ในบ่อ ตามคำบอกเล่าว่าเป็นน้ำใช้ตั้งแต่สมัยพุทธกาล

ตำราของพระภิกษุ

ณ พระเชตุวันวิหารแห่งนี้ ในคืนหนึ่งเมื่อปฐมยามล่วงไปแล้ว พระพุทธองค์ทรงตรัสบอกมวงคล ๓๘ ประการแก่ท้าวสักกะเทวราชจอมเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์แลทวยเทพเทวดาทั้งหลาย เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายประพฤติมวงคลเช่นนี้แล้ว จะเป็นผู้ไม่ปราศัยในข้าศึกทุกหมู่เหล่า ย่อมถึงความสวัสดิในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อ

อานันทโพธิ์

เมื่อสิ้นสุดฤดูฝน คือออกพรรษาแล้ว พระพุทธองค์เสด็จจาริกท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆ เพื่อเทศนาเผยแผ่พระธรรมที่พระองค์ทรงค้นพบ เหล่าพุทธบริษัทที่เคยเข้ามาเฝ้าฟังพระธรรมเทศนาในระหว่างเข้าพรรษาอยู่เสมอ เมื่อออกพรรษาแล้วมาไม่พบ ก็จะนำเครื่องสักการะทั้งหลายไปไว้ที่หน้ามหากันธกฐิ์ของพระพุทธองค์

พระอานนท์จึงกราบทูล ขอนำต้นโพธิ์มาปลูกไว้ข้างทางเข้าพระวิหารเชตวันพระพุทธองค์ทรงเห็นด้วย ตรัสว่า “ดีแล้วอานนท์ เธอทำดั่งนั้น พระเชตวันก็จักเป็นเสมือนตถาคตประทับอยู่เป็นนิത്യ”

พระโมคคัลลานะได้ไปยังโพธิมณฑล นำเมล็ดโพธิ์มาจากต้นที่ทรงตรัสรู้ ให้พระอานนท์ปลูกไว้ที่พระเชตวันมหาวิหารในนครสาวัตถี พระอานนท์กราบทูลขอให้พระบรมศาสดาประทับเข้าสมาบัติ ณ โคนโพธิ์นั้น เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่มหาชน พระพุทธองค์ทรงประทับที่โคนโพธิ์นั้น ด้วยความสุขเกิดแต่สมาบัติตลอดราตรีหนึ่ง

อานันทโพธิ์ หรือต้นโพธิ์พระอานนท์ จึงเป็นอนุสรณ์ยิ่งใหญ่ที่พุทธบริษัทจะพึงถวายสักการะ

บ้านองคฺุลิมาล

ท่านองคฺุลิมาลจอมโจรผู้กลับใจมาบวช เป็นผู้มีชื่อเสียงอย่างยิ่งในพุทธกาล เพราะเป็นนายโจรใหญ่คอยรังควาญฆ่าผู้คนในเส้นทางค้าขายเข้าออกของนครสาวัตถี พระพุทธองค์เสด็จไปปราบด้วยการแสดงอิทธิฤทธิ์จนยอมบวช เมื่อบวชแล้วก็ตั้งใจศึกษาและ ปฏิบัติธรรมได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ทำให้พระบรมศาสดาได้รับความสรรเสริญจากพระเจ้าปเสนทิโกศลและประชาชนว่า ทรงสามารถเอาชนะคนที่ร้ายกาจที่สุดด้วยอานุภาพแห่งเมตตา

บ้านอนาถบิณฑิกเศรษฐี

อนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นชาวเมืองสาวัตถี ภรรยา เป็นน้องสาวของเศรษฐีแห่งกรุงราชคฤห์ ทราบกิตติศัพท์ แห่งสมเด็จพระพุทโธองค์ จึงตามไปเฝ้าและสดับพระธรรม เทศนาจนสำเร็จไสดาบัน รุ่งเช้าหลังจากถวายภัตตาหารแด่ พระพุทโธเจ้าและเหล่าพระสาวกแล้ว ได้อาราธนาให้พระพุทโธ องค์ทรงเสด็จไปจำพรรษาและโปรดประชาชนชาวสาวัตถี บ้าง พระพุทโธองค์ทรงรับคำอาราธนา

อนาถบิณฑิกเศรษฐีเร่งกลับคืนไปยังกรุงสาวัตถี แสวงหาซื้อที่ดินเพื่อจะก่อสร้างที่ประทับถวายพระพุทโธองค์ จนได้มาพบที่แห่งหนึ่งเข้าเป็นของเจ้าเชตกุมาร ท่านเศรษฐี จึงอ้อนวอนขอซื้อ เจ้าเชตกุมารตั้งราคาอันสูง แถมยังมี เงื่อนไขให้ผู้ซื้อนำเงินมาปูแผ่นดินให้เต็มอีกด้วย

สามรองพระบาท

รุ่งขึ้น ท่านได้นำเกวียนมาห้าร้อยเล่ม ขนเงินมาปูทั่วทั้งพื้นดินราวพันไร่ นั่นจนหมด คงเหลืออีกเพียงสองไร่ ตรงปากทางเข้าเท่านั้นที่เจ้าเซตกุมารไม่ยอมขาย แต่ได้ยกให้ไม่คิดเงิน ท่านอนาถปิณฑิกจึงนำชื่อเจ้าเซตกุมารมาตั้งชื่อให้ว่า “เซตวันมหาวิหาร”

การสร้างวัดทำบุญใหญ่ของอนาถปิณฑิกเศรษฐีทำให้เกิดการสือลั่นสนั่นไปทั่วเมืองสาวัตถี เพราะยังไม่เคยมีเศรษฐีคนใดทำได้ถึงขนาดนี้มาก่อน เมื่อก่อสร้างเสร็จแล้วทำการฉลองถึง ๙ เดือน พร้อมกับนิมนต์พระบรมศาสดามาประทับ นับแต่นั้นเป็นต้นมา ท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐีมหาอุบาสก ได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะใน บรรดาทายกทั้งปวง

โลหะประสาธ เมืองอนุราชปุระ ประเทศศรีลังกา

วัดบุพพาราม

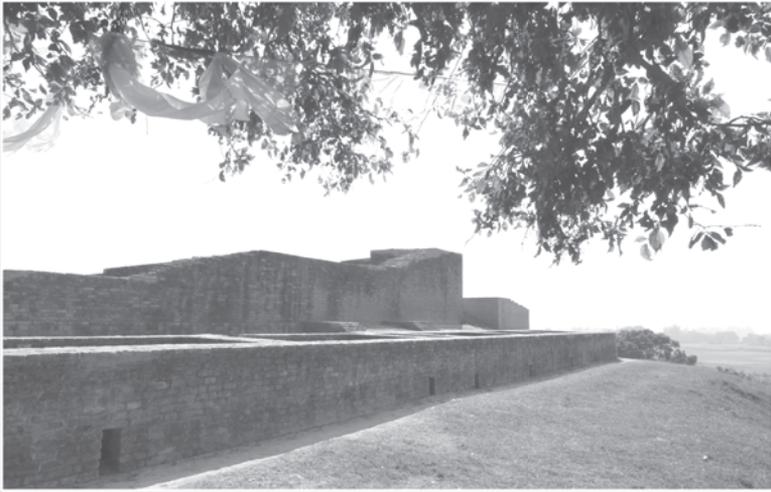
วัดบุพพาราม มีชื่อเสียงมาแต่ครั้งพุทธกาล เป็นวัดที่ นางวิสาขาเป็นผู้สร้างถวายด้วยจำนวนเงินมากมาย พระพุทธ องค์ทรงจำพรรษาอยู่ ๖ พรรษา

นางวิสาขา ได้รับยกย่องเป็นมหาอุบาสิกาคนสำคัญ ในครั้งพุทธกาล ได้บรรลุโสดาปัตติผลตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ นางกราบทูลอาราธนาพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์มา เสวยภัตตาหารที่บ้านจนได้ แม้มีการเศรษฐีจะไม่พอใจ เป็นอย่างมาก แต่ก็ไม่รู้จะขัดขวางอย่างไร และในวันนั้น พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมโปรดมิกคารเศรษฐีจนได้บรรลุ โสดาปัตติผล ซึ่งในทันทีที่บรรลุโสดาปัตติผลนั่นเอง นางวิสาขาก็ได้รับความสะดวกในการทำบุญกุศลทุกอย่าง โดยบริจาค ทรัพย์จำนวน ๒๗ โกฏิ สร้างวัดบุพพารามขึ้นที่กรุงสาวัตถี ถวายภิกษุสงฆ์ มีพระพุทธเจ้าทรงเป็นประธาน

ในตำนานกล่าวว่า พระโมคคัลลานะเป็นผู้กำกับการ ก่อสร้างพระอารามนี้ได้ทำเป็นโลหะประสาธ ๒ ชั้น ชั้นบน มี ๕๐๐ ห้อง ชั้นล่างมี ๕๐๐ ห้อง ใช้เวลาสร้าง ๙ เดือน ก็แล้วเสร็จ โลหะประสาธของนางวิสาขานี้ เป็นแบบอย่างที่มีการสร้างขึ้น ในพุทธศาสนาในกาลต่อมาอีก ๒ แห่ง คือ ที่เมืองอนุราธปุระ ประเทศศรีลังกา และที่วัดราชนันทา ประเทศไทย

สถูปยวมกปาฏิหาริย์

สถูปขนาดใหญ่เหลือเพียงเนินดิน อยู่ไม่ห่างจาก พระเชตะวันมหาวิหารมากนัก สถานที่นี้คือที่ที่พระบรมศาสดา ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์

พระพุทธองค์ทรงประกาศว่าจะแสดงยมกปาฏิหาริย์ในที่นครสาวัตถีในวันเพ็ญเดือน ๘ ใกล้ต้นมะม่วง พวกเดียรถีย์นิครนถ์รู้เข้าก็หาทางขัดขวาง เทียวหาซื้อต้นมะม่วง และขุดทั้งหมด มีนายอุทธานของพระเจ้าปเสนทิโกศลซื้อคันทกะได้สอยมะม่วงในอุทยานติดมือไปผลหนึ่ง เมื่อได้เฝ้าพระพุทธองค์กลางทางจึงถวายเป็นมะม่วงผลนั้น พระพุทธองค์เสวยเนื้อมะม่วงแล้วให้นายคันทกะเพาะเมล็ดลงในดิน ทรงล้างพระหัตถ์รดลงบนมะม่วงนั้น ทันใดนั้นต้นมะม่วงงอกขึ้นเป็นต้นใหญ่อย่างอัศจรรย์

เวลานั้นประชาชนชุมนุมรอดูปาฏิหาริย์ของพระพุทธองค์อย่างหนาแน่น พระผู้มีพระภาคทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์คือ ปาฏิหาริย์คู่

ทำให้ไฟพลุ่งออกมาจากพระกายเบื้องบน น้ำพลุ่ง
ออกจากพระกายเบื้องล่าง

ไฟพลุ่งออกมาจากพระกายเบื้องหน้า น้ำพลุ่งออก
มาจากพระกายเบื้องหลัง

ไฟพลุ่งออกมาจากพระหัตถ์เบื้องซ้าย น้ำพลุ่งออก
มาจากพระหัตถ์เบื้องขวา

ไฟพลุ่งออกมาจากพระเนตรเบื้องขวา น้ำพลุ่งออก
มาจากพระกรรณซ้าย

ซึ่งพวกเดียรถีย์นิครนถ์ไม่มีปัญญาทำได้เลย ต้องแตก
พ่ายแพ้ไปอย่างไม่เป็นท่า

เมื่อพระบรมพระศาสดาแสดงยมกปฏิหารย์แล้ว
ได้เสด็จขึ้นไปดาวดึงส์เทวโลกเพื่อเทศนาโปรดพุทธมารดา
ตามประเพณีของพระพุทธองค์ก่อนๆ ท้าวสักกะเทวราชเสด็จ
มาต้อนรับพร้อมด้วยหมู่เทวดาทั้งหลาย พระพุทธองค์ทรง
จำพรรษา ๑ พรรษาบนดาวดึงส์ เมื่อใกล้จะออกพรรษา
ทรงทราบว่า พระสารีบุตรอัครสาวกไปจำพรรษาอยู่ใกล้
ประตูเมืองสังกัสสะซึ่งอยู่ห่างจากเมืองสววัตถ์ถึง ๓๐ โยชน์
จึงทรงตกลงพระทัยเสด็จจากดาวดึงส์ไปลงที่สังกัสสะใน
วันออกพรรษาเทโวโรหณะนั่นเอง

คณะเรือกราบนมัสการ สถูปยมกปฏิหารย์ เสรีจ
เรียบริ้อย จึงออกเดินทางสู่เมืองพาราณสี เข้าที่พักวัดไทย
สารนาถ

รุ่งอรุณที่แม่น้ำคงคา สายน้ำศักดิ์สิทธิ์ แห่งเมืองพาราณสี

วันที่หกของการเดินทาง ได้ลงล่องแม่น้ำคงคาที่ท่าทศวเมธ ชมการบูชาแม่น้ำคงคายามเช้า และพิธีเผาศพที่ท่ามณิกรรณิกาฆาต ซึ่งถือว่าเป็นท่าศักดิ์สิทธิ์ มีเรื่องเล่าว่า พระศิวะเคยเสด็จมาที่ท่านี้และทำต่างหูข้างหนึ่งหล่นหายที่นี้ต่างหูข้างนั้นชื่อ มณิกรรณิการ์ ผู้คนจึงนิยมนำศพหามกันมาเผาอยู่ตลอดไม่เคยขาดจนกระทั่งต้องมีการสร้างโรงแรม “มรณาโฮเต็ล” ไว้ให้ผู้ทีใกล้จะตายได้มานอนพัก เพื่อรอรับ บัตรคิว พอตายบับจะได้ขนลงไปเผาได้สะดวก ในบันทึกกล่าวว่า เพลงที่จุดไว้สำหรับพิธีเผาศพนั้นไม่เคยดับมาล่วง ๔๐๐๐ ปีแล้ว ชาวอินเดียที่นับถือศาสนาฮินดูเชื่อว่าการชำระล้างบาปให้หมดสิ้นไปได้ โดยการสัมผัส ลงอาบหรือดื่ม

กินแม่น้ำคงคาที่ไหลมาจากสรวงสวรรค์แห่งนี้ สภาพสองฝั่ง
ของแม่น้ำ คือฝั่งที่เป็นตึกรามเรียกว่าฝั่งสวรรค์ อีกฝั่งที่เป็น
พื้นหาดทรายไม่มีบ้านเรือนเรียกว่าฝั่งนรก ยังคงสภาพเหมือน
ที่ท่านพ่อลีเล่าไว้ในบันทึกเมื่อคราวที่ท่านไปชมเมื่อ ๗๐ ปี
ที่แล้ว

สารนาถ สถานที่พระพุทธรองค์ ทรงแสดงพระธรรมจักร

“สารนาถ” มาจากคำว่า สารังคนาถ แปลว่า
ที่อาศัยแห่งกวาง ณ ที่นี่คือ อสิปตนมฤคทายวัน ซึ่ง
พระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดฤาษีทั้งห้า

อสิปตน นั้นมาจากศัพท์แปลความได้ว่า ที่ที่ฤาษี
ชอบมา เดิมที่ป่าอสิปตนมฤคทายวันเป็นป่าไม้ร่มรื่น ฤาษี
ผู้ทรงศีลนิยมมาชุมนุม สนทนาธรรมและทำการตกลงกัน
ในข้ออรรถข้อธรรมต่างๆ

สามองค์พระบาท

ในชาติกกล่าวว่ป่อสิบตนมฤคททยวันนี ในสมัยหนึ่ง พระโพธิสัตว์เกิดเป็นหัวหน้ากวาง ชื่อ นิโครธ มีบริวาร ๕๐๐ ตัว ในขณะที่พระเจ้ากรุงพาราณสีทรงโปรดเสวยเนื้อ กวางมาก ทำให้ทหารต้องออกไปล่ามาให้พ่อครัวปรุงวันละ ตัวทำให้กวางได้รับความเดือดร้อน นิโครธจึงมาพบพระราชา และให้สัญญาว่าจะยอมให้กวางเป็นอาหารวันละ ๑ ตัว โดยไม่ต้องไปล่า วันหนึ่งกวางท่องแ่ถึงเวรต้องถูกฆ่า ได้มา หานนิโครธและบอกว่าขอออกลูกก่อนได้ไหม นิโครธจึงไปหา พระราชาและบอกว่าจะขอยอมตายแทนกวางลูกน้องที่ ท้องแ่ พระราชาจึงถามว่าเพราะเหตุใด นิโครธจึงตอบว่า “ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้า ซึ่งเป็นธรรมดาที่ต้องพร้อมจะเสียสละ ทุกอย่างแม้กระทั่งชีวิต เพื่อให้ลูกน้องได้รับความสบาย”

พระราชาฟังจบก็รู้สึกประทับใจ จึงประกาศยกเลิก กินเนื้อกวางและประกาศแ่ราษฎรให้เลิกฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ทุกชนิด ตั้งแต่นั้นมาป่านี้จึงได้ชื่อว่า มฤคททยวัน หรือป่าที่เป็นที่อภัยแ่เนื้อกวางนั่นเอง

เจาคันธีสถูป

หลังทรงตรัสรู้ได้ ๒ เดือน พระพุทธเจ้าก็ได้เสด็จ มาเพื่อจะโปรดปัญจวัคคีย์ที่หลีกหนีพระพุทธองค์ ด้วยสำคัญ ผิดว่าพระพุทธองค์ทรงกลับมาเสวยอาหาร คงไม่มีทางที่จะ ตรัสรู้ได้ พระพุทธเจ้าเสด็จมาพบกับปัญจวัคคีย์ครั้งแรกที่

เจาคันธีสถูป ซึ่งเดิมเป็นเจดีย์สูงถึง ๓๐๐ ฟุต ปัจจุบัน
ผุกร่อนไปเหลือความสูงเพียง ๗๐ ฟุต

ธัมเมกขสถูป

หลังจากที่ปัญจวัคคีย์ยอมรับว่าพระพุทธเจ้าทรง
ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว พระพุทธองค์ทรงแสดง
ปฐมเทศนา “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” โปรดปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕
คือท่าน โกณฑัญญะ วัปปะ ภัททิยะ มหานามะ และอัสสชิ
ในวันเพ็ญอาสาฬหมาสขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ณ ป่าอิสิปตน
มฤคทายวัน พระอัญญาโกณฑัญญะได้ ดวงตาเห็นธรรม
ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน จึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นสถานที่
ที่พระรัตนตรัยเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์เป็นครั้งแรก

สามรจนพระภิกษุ

ธรรมราชาภิษฏบ

สฏานที่ทรงแสดงอนัตตลัษฏนสฏตร ในควาไมว่า
รฐบ เวทนา สัณญญา สัณขาร วิญญญาณเป็นอนัตตา ท่าน
โกณทัณญญาและ สัองค้ล้าเร้จอรหันต์เป็นองค้แรก ต่อมาจึง
ล้าเร้จตามมาพร้อมกัน

ยสเจตีย้สฏาน

ยสกุลลบุตร เป็นบุตรของเศรษฐฐีในกรุงพาราณสีเกิด
ควาไมเบื้อหนายในฆราวาสวิสัย จึงไปเข้าเฝ้าพระพุทธรองค้
ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ร้าฟังไปตลอดทางว่า

“ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้ขัดข้องหนอ” พระผู้มีพระภาคเจ้า
ทรงมีพุทธรวจนะว่า “ที่นี้ไม่วุ่นวาย ที่นี้ไมขัดข้อง มาเถิดยส
เราจะแสดงธรรมแก่เธอ “แล้วทรงแสดง อนุပ္พุพิกถา
และอริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ควาไมดับทุกข์
และทางแห่งควาไมดับทุกข์ อันได้แก่อริยมรรคมีองค้ ๘
ยสกุลลบุตรได้ บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ณ ที่นั้น

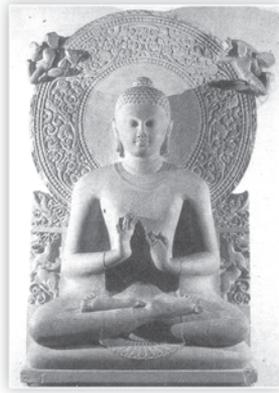
เศรษฐีผู้บิดาออกตามหาสะ ได้พบกับพระผู้มีพระภาคเจ้า ถวายบังคมแล้วพระพุทธองค์ตรัสแสดงอนุปพิกถา และอริยสัจ ๔ เศรษฐีได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน กราบทูลขอเป็นอุบาสก ผู้มอบชีวิตถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ นับเป็นอุบาสกคนแรกในโลก

ขณะที่พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมแก่บิดา ยสกุลงบุตรพิจารณาเห็นธรรม ตามที่ตนได้รู้แจ้ง จิตก็พ้นแล้วจากอาสวะทั้งหลายได้บรรลุอรหัตตผล สมัยนั้นมีพระอรหันต์เกิดขึ้นในโลก ๗ องค์

พิพิธภัณฑสถาน

คณะเรือเข้าชมพระพุทธรูปปางปฐมเทศนาที่งดงามที่สุดในโลก ในพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งเป็นที่เก็บรักษาโบราณวัตถุ จากที่ขุดค้นได้ในบริเวณสนาม มีพระพุทธรูป

พระโพธิสัตว์ เทวรูป เครื่องใช้สอยในยุคนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิมากรรมพระพุทธรูปบางปลุมนเทศนาขัดสมาธิทรงกระทำวงที่นิ้วเรียกว่า ธรรมจักร ที่ได้ฐานสลักเป็นรูปปัญญาวัคคีย์กับอุปลุกากำลังนั่งประนมมือ มีเทวดา ๒ องค์ แสดงความเคารพ ทั้งสองข้าง ซึ่งเป็นแบบฉบับทางศิลปกรรมที่งดงามที่สุดของอินเดีย และที่น่าสนใจเป็นพิเศษคือ หัวเสาสิงห์ ซึ่งจอมจักรพรรดิอโศกประดิษฐานไว้ คราวเมื่อมาทำการบูชาสถานที่แสดงปลุมนเทศนา ศิลปินที่สร้างเป็นหัวเสาชิ้นนี้ ประดิษฐ์ขึ้นด้วยหินทรายอย่างดี มีรูปสิงโต ๔ ตัว หันหลังเข้าหากัน หันหน้าออกสี่ทิศ ที่ขอบแทนสลักเป็นรูปกงล้อ ธรรมจักร ด้านล่างของสิงห์ มีอักษรเทวนาครีถอดความได้ว่า “ความจริงเท่านั้นมีชัยชนะเหนือทุกสิ่ง” ด้วยความหมายที่เป็นมงคล รัฐบาลอินเดีย จึงได้ใช้รูปสิงห์จตุรทิศอันสง่างามที่สร้างขึ้นในสมัยอโศกมหาราช เป็นตราราชการของประเทศอินเดีย

เดินทางกลับเมืองคยา

วันที่เจ็ดของการเดินทาง เดินทางกลับเมืองคยา ร่วมทอดผ้าป่าถวายบำรุงวัดแต่พระเทพโพธิวิเทศ (ทองยอด ภูริปาโล,ป.ธ.๙,Ph.D.) เจ้าอาวาสวัดไทยพุทธคยา อุทิศให้แก่ เจ้ากรรมนายเวรของผู้มีพระคุณ ตามที่ได้ฝันเห็นในวันแรกที่พักค้างคืนที่วัดไทยพุทธคยา เป็นจำนวนเงิน ๓๓,๓๓๓ รูปี ร่วมทำวัตรสวดมนต์ที่พระมหาเจดีย์พุทธคยา และปฏิบัติธรรมใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ตลอดคืน

ถ้ำดงคสิริ สถานที่ที่รทมานพระวรกาย

วันที่แปดของการเดินทาง เดินทางไปถ้ำดงคสิริ ตำบลอรุเวลาเสนานิคม ในแคว้นมคธ ตั้งอยู่ ณ ลุ่มแม่น้ำเนรัญชรา เป็นภูมิสถานที่สูงบนน้ำร้อนรมย์ พระมหาบุรุษทรงเลือกเป็นที่บำเพ็ญเพียร ได้ประทับอยู่ที่นั่นนานถึง ๖ ปี

ตำราของพระมหากษัตริย์

ทรงบำเพ็ญกุศลกรกิจริยา และเปลี่ยนมาทรงดำเนินในมัชฌิมา
ปฏิปทา จนได้ทรงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ภายใต้ร่ม
พระศรีมหาโพธิ์ ณ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ในตำบลนี้ และ
ก่อนหน้านั้นในวันตรัสรู้ทรงอธิษฐานลอยถาดข้าวมธุปายาส
ที่นางสุชาดาถวายในแม่น้ำสายนี้

บ้านนางสุชาดา

นางสุชาดา ธิตานุภุมพีแห่งตำบลอรุเวลาเสนาณิคม
ผู้ถวายข้าวมธุปายาสอันประณีตแด่พระมหากษัตริย์ก่อนการ
ตรัสรู้ บ้านของนางอยู่ไม่ไกลจากฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ปัจจุบัน
นี้มีสะพานข้ามไปได้เกือบถึงบ้าน นับว่าสะดวกกว่าเมื่อก่อน
ที่ต้องเดินลุยน้ำเนรัญชรา หรือลุยทรายไกลนับกิโลเมตรกว่า
จะถึงจุดหมาย

บริเวณบ้านนางสุชาดา เป็นเนินดินที่มองเห็นแหวดล้อม
ด้วยหมู่บ้าน มีต้นตาล และกองฟางสูงเรียงรายโดยรอบ

กลับสู่มาตุภูมิ

วันที่เก้าของการเดินทาง ในตอนเช้า คณะเรือได้เป็นเจ้าภาพถวายข้าวมธุปายาสแด่พระพุทธเมตตาในวิหารพระมหาเจดีย์พุทธคยา โดยมีพระเจ้าหน้าทีชาวอินเดียนำพิธีกล่าวคำถวาย เสร็จแล้วหาซื้อของที่ระลึกบริเวณใกล้ๆ กับพระมหาเจดีย์พุทธคยา จึงเดินทางสู่สนามบินคยา กลับประเทศไทยโดยสวัสดิภาพ ด้วยสภาพจิตที่เบิกบานแจ่มใสที่ได้ไปพบเห็น ๔ สังฆเวชนียสถานอันเป็นการน้อมรำลึกถึงพระพุทธรูปองค์ดังที่ทรงตรัสไว้กับพระอานนท์ในมหาปรินิพพานสูตรว่า

“ชนทั้งหลายเหล่าใด เทียวจาริกไปยังเจดีย์ ๔ สังฆเวชนียสถานเหล่านี้ ด้วยความเลื่อมใส ชนเหล่านั้นครั้งทำกาลกิริยาลง จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”

ระลึกถึงมหาทานมหาบารมี

เมื่อกลับถึงประเทศไทยแล้ว หวนระลึกถึงมหาทานมหาบารมีของ อุบาสก อุบาสิกา ในสมัยพุทธกาล ที่ตั้งใจตั้งใจบำเพ็ญถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ช่างหน้า ยินดีปรีดาอนุโมทนากับท่านทั้งหลายเป็นล้นพ้น ล่วงมาถึงกึ่งพุทธกาลนี้ พวกเราแม้มิได้มีโอกาสพบพระพุทธรูปองค์ แต่ยังคงมีวาสนาพบพานพระสงฆ์สาวกขององค์พระศาสดา ผู้นำพระธรรมคำสั่งสอนสืบสานต่อมา โดยเฉพาะ **องค์หลวงตา**

ถาวรของพระภิกษุ

พระมหาบัว ญาณสัมปันโน ลูกศิษย์ **พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต** พระเถระครูบาอาจารย์สายวิปัสสนาธุระ โดยเฉพาะ พระหลวงตานั้น ท่านอุทิศสละแบกธาตุชิ้นธวัชชราออกเทศนา ว่าการในโครงการผ้าป่าช่วยชาติด้วยสังฆารวัชชราไปทั่วทุก ห่มอมหญาสารทิตศอย่างไม่ย่อท้อใจในโครงการช่วยชาติ รวบรวมปัจจัยใช้ไปในการสงเคราะห์โลกนั้บหมื่นล้านบาท รวบรวมทองคำนำเข้าคลังหลวงค้ำจุนเศรษฐกิจของชาติ ได้ถึง ๑๒,๑๗๕ กิโลกรัม ยากจะหาผู้ใดเสมอเหมือน

ด้วยความสำนึกในพระเมตตากรุณาธิคุณ คณะศิษย์ จึงตั้งใจสร้างกุฏิพระเถระบูชาคุณ ตามที่ฝันเห็นท่านพ่อสี ให้จัดสร้างเตรียมไว้ จึงได้นำแบบจำลองกุฏิแต่งเป็นพุ่มเงิน ถวายพระหลวงตา ในวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ วัดเขาใหญ่เจริญธรรมญาณสัมปันโน อำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา ท่านถามว่าจะสร้างที่ไหน จึงกราบเรียน สถานที่สร้าง และเจตนาการสร้างเพื่อบูชาคุณพระหลวงตาผู้มี พระคุณต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสมควร ยกย่อง พระหลวงตาเป็น “พระเอกอัครผู้ก่อกำเนิดแผ่นดิน”

พระหลวงตา กล่าวตอบรับว่า ท่านยอมรับเพราะ จิตดวงนี้มีแต่ความเมตตาแผ่ไปทั่วสามโลกธาตุ ไม่ใช่เพียง มนุษย์ แต่รวมทั้งเทวดาอินทร์พรหมล้วนได้รับความ เมตตา กันโดยถ้วนหน้า

ทางคณะได้กราบขอพรให้การสร้างกุฏิพระเถระ
บุชาคุณพระหลวงตาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท่านจึงให้พรว่า “ขอให้สมความปรารถนา”

คณะศิษย์จึงตั้งชื่อกุฏิหลังนี้ว่า “กุฏิสมปรารถนา
บุชาคุณพระเถระ หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน” และ
ดำเนินการรวบรวมปัจจัยจากผู้มีศรัทธาเพื่อใช้ในการก่อสร้าง
และซื้อที่ดินขยายสวนปฏิบัติธรรมให้เพียงพอต่อความ
ต้องการ

จึงขอผลานิสงส์ผลบุญที่คณะศิษย์ได้ดำเนินรอย
ตามองค์พระบรมศาสดา ครูบาอาจารย์ สร้างกุฏิพระเถระ
บุชาคุณพระหลวงตา ทำสถานที่ปฏิบัติธรรม และจัดพิมพ์
หนังสือธรรมะแจกเป็นธรรมบรรณาการ เผยแผ่พระพุทธ
ศาสนา ยังประโยชน์แด่สาธุชนทั้งหลาย จงมาเป็นพระปัจจุ
นินยานำส่ง ให้เกิดปัญญาญาณ ข้ามวิภวสงสาร เข้าสู่พระ
นิพพานได้โดยไว หากแม้ยังไม่พ้นทุกข์ ยังต้องเวียนว่าย
ตายเกิดอยู่ในชาติภพใดๆ ขอให้พบแต่ความเจริญรุ่งเรือง
ความขัดสนจนใจอย่าได้มี เป็นผู้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ พบเห็น
แต่ผู้ใจดีมีเมตตา สมความปรารถนาในสิ่งที่พึงประสงค์ทุก
ประการ

ศิษย์ปากน้ำ

ตำราของพระมหากษัตริย์

แบบจำลองภูมิสถาปัตยกรรมของพระมหากษัตริย์
หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

ภาพภูมิสถาปัตย์ดำเนินการก่อสร้าง

คณะเรือบัญญาปากน้ำ ศึกษำทำงพ่อลี ธรรมโธ

นำโดย หลวงพ่อทอง จันทลือ

ขอเรียนเชิญ ท่านผู้มีจิตศรัทธา หลั่งไหลน้ำใจ
ดุจสายธาร บริจาคทรัพย์ตามศรัทธา เพื่อก่อสร้างกุฏิศาลา
เสนาสนะไว้เป็นที่ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา
สังฆบูชา สืบต่อพระพุทธศาสนา ให้ยั่งยืนตลอดไป และขอ
ให้อานิสงส์ผลบุญที่ท่านได้กระทำในครั้งนี ติตตามเกื้อหนุน
ท่านและครอบครัวเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ
ธนสารสมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ บรรลุถึงสิ่งพึง
ประสงค์ทุกประการ

รายการก่อสร้าง

๑. เจดีย์พระเกศแก้วจุฬามณี บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
พระเกศาธาตุ และพระอรหันต์ธาตุ ไว้เพื่อสักการบูชา

๒. กุฏิพระเถระสร้างด้วยไม้สักทั้งหลัง ถวายแก่
หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน ทางเดินจงกรม และ
ต้นไม้ใหญ่ปลูกกรอบบริเวณ

๓. ศาลาปฏิบัติธรรม ห้องน้ำ ถนน สะพานข้ามลำธาร
ถึงเก็บน้ำ และสิ่งจำเป็นอื่นๆ

ผู้มีจิตศรัทธา ร่วมบริจาคได้ที่ คุณเรวดี ผลวัฒน์สุข
โทร. 08-1964-5877 บัญชีออมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์

สาขาเพลินจิต เลขที่ 059-2-71510-3

สามเณรพระภิกษุ

อาขิสังส์ของการถวาย กุฎีศาลาเสนาสนะ ไว้เป็นที่ปฏิบัติธรรม

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสเอาไว้ว่า “การถวายสังฆทานที่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นประธาน แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่า การถวายวิหารทาน อันได้แก่การสร้างหรือร่วมสร้าง โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ ศาลาโรงธรรม และการถวายวิหารทาน แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่า การให้ธรรมทาน คือการเทศน์ การสอน ธรรมะแก่ผู้อื่นที่ยังไม่รู้ ให้ได้รู้ ที่รู้แล้ว ให้ได้รู้ยิ่งๆ ขึ้น ให้ได้เข้าใจใน มรรค ผล นิพพาน ให้ผู้ที่ เป็นมิจฉาทิฐิได้กลับใจเป็นสัมมาทิฐิ ชักจูงผู้คน ให้เข้าปฏิบัติธรรม”

จากหนังสือ วิธีสร้างบุญบารมี โดย สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

“สังฆทาน ธรรมทาน ชีวาติ”

การให้ธรรมะชนะการให้ทั้งปวง

เรียนเชิญร่วมทำบุญมหากุศลซื้อที่ดิน

ณ สวนปฏิบัติธรรม สายธาร-สายธรรม

ตำบลพุดซา อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

คณะเรือบุญปากน้ำศิษย์ ท่านพ่อลี อัมมโร ขอเรียนเชิญท่านผู้มีจิตศรัทธา ร่วมทำบุญมหากุศลซื้อที่ดิน เพื่อขยายสถานที่ปฏิบัติธรรม ถือศีลภาวนาให้กว้างขวาง ออกไปที่ดินที่ต้องการขยาย เป็นพื้นที่ติดกับบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ปลูกกุฏิสมปรารถนาบูชาคุณพระเถระ หลวงตามหาบัวญาณสัมปันโน

จึงขอเชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคทรัพย์ซื้อที่ดินเพิ่มเติม จำนวน ๙๙๙ กอง กองละ ๒,๒๓๓ บาท หรือตามศรัทธา เพื่อให้การจัดซื้อสำเร็จได้ด้วยดี

ขอให้อานิสงส์ผลบุญที่ท่านได้กระทำในครั้งนี้ติดตามเกื้อหนุนท่าน และครอบครัว เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ธนสารสมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพานสมบัติ สมปรารถนาในสิ่งพึงประสงค์ทุกประการ

ผู้มีจิตศรัทธาร่วมบุญซื้อที่ดิน

ณ สวนปฏิบัติธรรม สายธาร-สายธรรม

ตำบลพุดซา อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์
บริจาคได้ที่ คุณเรวดี ผลวัฒน์สุข โทร. ๐๘-๑๙๖๔-๕๘๗๗

บัญชีออมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์

สาขาเพลินจิต เลขที่ 059-272013-2

กรมรองพระมหาก

วัดอโศการาม WAT ASOKARAM

เลขที่ 136 หมู่ 2 ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 10280

SAMUTPRAKARN, THAILAND 10280

โทรศัพท์ / โทรสาร : 0-2389-2299, 0-2395-0003

หนังสือรับรอง

ที่ 106/2552

ตามที่คณะเรีอญูปากน้ำ นำโดยคุณเรวดี ผลวัฒน์สุข ได้ดำเนินการก่อสร้าง
กุฏิ ศาลาปฏิบัติธรรม และเสนาสนะ ณ สวนปฏิบัติธรรม “สายธาร-สารธรรม” ที่ตำบลพุด
บาท อำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี อันประกอบด้วย

1. ที่พักของหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน 1 หลัง
2. ศาลาปฏิบัติธรรม 1 หลัง
3. ที่กผู้ปฏิบัติธรรม 2 หลัง

4. และจะดำเนินการก่อสร้างในโอกาสต่อไป เป็นต้นว่า ที่ประดิษฐานพระ
บรมสารีริกธาตุ และเสนาสนะอื่นที่จำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติธรรม

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี จึงมอบให้คณะเรีอญูปากน้ำ นำ
โดยคุณเรวดี ผลวัฒน์สุข เป็นผู้ประสานงานดำเนินการในนามของวัดอโศการาม ต่อไป

วัดอโศการาม

วันที่ 21 สิงหาคม 2552

เจ้าอาวาสวัดอโศการาม
จ.สมุทรปราการ

ชมรมผู้ปฏิบัติธรรม “สาธต-สาธตธรรม”

ขอเชิญชวน สาธุชนผู้ใฝ่บุญทั้งหลายร่วมเป็นเจ้าของเจ้าภาพพิมพ์หนังสือพระธรรมเทศนา โดย พระหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน และชีวประวัติครูบาอาจารย์ เพื่อแจกเป็นธรรมทาน รายการหนังสือที่จัดพิมพ์มีดังนี้

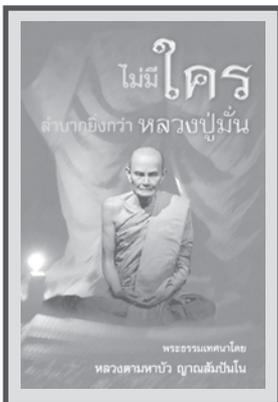
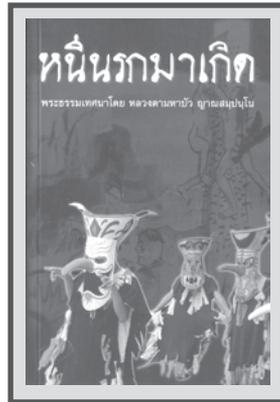
๑. พระอัฐิธาตุพ่อแม่ครูอาจารย์เป็นของอัศจรรย์
๒. หินนรกมาเกิด (พิมพ์ครั้งที่ ๒)
๓. ไม่มีใครลำบากยิ่งกว่าหลวงปู่มั่น
๔. พลังจิตอัศจรรย์ ท่านพ่อลี (พิมพ์ครั้งที่ ๒)
๕. วิสาขบูชา
๖. แม่จะไปละนะ
๗. ทำมหาพรหมมี ๔ หน้า
๘. พ่อตาย พ่อยัง
๙. หลวงตาพาดำเนิน
๑๐. ทำวสักกเทวราชมาขอ (พิมพ์ครั้งที่ ๒)
๑๑. พระอัฐิธาตุพระอาจารย์มั่น เป็นของอัศจรรย์ (พิมพ์ครั้งที่ ๒)
๑๒. หอมอะไร...นา
๑๓. คลังหลวงคือหัวใจของชาติ
๑๔. ข้าวทิพย์รวงทอง
๑๕. เป็นเพชรน้ำหนึ่งเพราะความ پاکเพียร
๑๖. มาฆบูชา

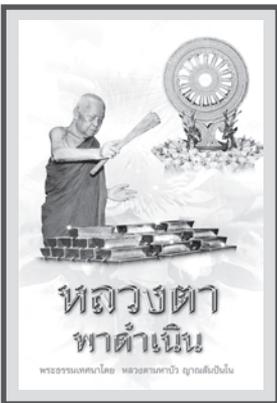

ตามรอยพระบาท

๑๗. ตามรอยพระบาท

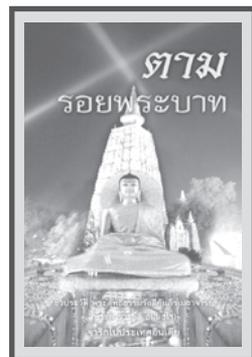
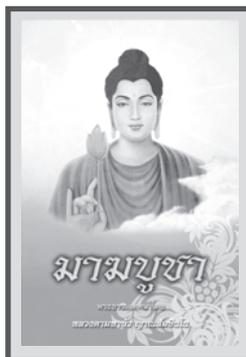
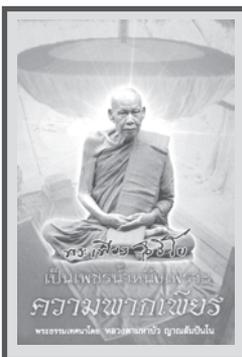
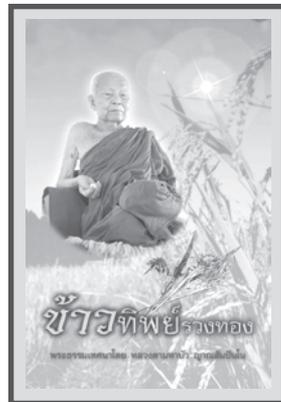
ขอให้อานิสงส์ผลบุญที่ท่านได้กระทำในครั้งนี
ติดตามเกื้อหนุนท่านและครอบครัว ให้เจริญด้วย อายุ
วรรณะ สุขะ พละ ธนสารสมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพาน
สมบัติ บรรลุถึง สิ่งที่ยิ่งประสงค์ทุกประการ

ตำราของพระกรรมาท

**สร้างหนังสือธรรมะเพียงเล่มเดียว
มีอันส่งเสื้เท่ากับสร้างพระหลายหมื่นองค์**

สพพทาน์ ธมมทาน์ ชินาติ
การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง

หนังสือเล่มนี้แจกเป็นธรรมบรรณาการ
ด้วยความปรารถนาดี

จาก

ผู้มีจิตศรัทธาต้องการเป็นเจ้าของภาพจัดพิมพ์หนังสือธรรมะ
ร่วมบริจาคได้ที่ **คุณเรวดี ผลวัฒน์สุข**
บัญชีธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาเพลินจิต
เลขที่ 059-2-71511-1
หมายเหตุ : ท่านที่โอนเงินเข้าบัญชี กรุณาแจ้งชื่อ ที่อยู่และจำนวนเงิน
ที่หมายเลขโทรศัพท์ **08-1964-5877**
E-Mail : saitarn_saidham@hotmail.com

(ขอสงวนลิขสิทธิ์ไม่อนุญาตให้จัดพิมพ์เพื่อจำหน่าย)

สามรรถพระภิกษุ

อานิสงส์ของการสร้างสิ่งพิมพ์
พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า
แจกจ่ายเป็นธรรมทาน

๑. เกิดกุศลจิตแก่ผู้จัดสร้าง ทำให้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความเจริญในธรรม
๒. จิตใจสงบ มั่นคงในคุณธรรมความดี
๓. คำกล่าวเป็นสัจจะ พูดอะไรก็มีผู้เชื่อถือ
๔. เป็นที่รักของปวงเทพเทวดา และชนทั้งหลาย
๕. เจ้ากรรมนายเวรจากอดีตชาติเมื่อได้รับส่วนบุญแล้ว จะเลิกละการจองเวร
๖. ทุกข์โศกโรครภัย จะคลี่คลายจากหนักเป็นเบา จากเบา จะมลายหายไป
๗. สุขภาพกายดี สุขภาพจิตดี การงานรุ่งเรือง ครอบครัว อยู่เป็นสุข
๘. คลาดแคล้วจากภัยอันตรายที่เกิดจากเหล่ายักษ์ปีศาจ และสัตว์ร้ายทั้งปวง
๙. ทุกภพชาติที่เกิดเป็นมนุษย์ จะได้พบพระพุทธศาสนา และได้ฟังธรรม จากพระอริยเจ้า

รวมหนังสือธรรมะ พิมพ์เพื่อแจกเป็นธรรมทาน ๑๗ เรื่อง

จำนวน ๑๕๘,๓๕๙ เล่ม

ค่าจัดพิมพ์ ๑,๙๖๘,๓๓๘ บาท

รับชมและฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา

ทางสถานีโทรทัศน์เสียงธรรมบ้านตาด

ช่อง **LUANGTABUA**

ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมไทยคม ๒

ในระบบ C-BAND ค่าความถี่ ๓,๘๐๑ MHz

ค่า Symbol rate ๑,๔๔๕ Ksps ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

รับฟังเสียงพระธรรมเทศนา

ทางสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน

คลื่นความถี่ FM 103.25 MHz เป็นประจำทุกวัน

ชมถ่ายทอดสดพระธรรมเทศนาของหลวงตา

ได้ที่ www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

ขอเชิญร่วมทำบุญเครื่องมือแพทย์

ตึกสงฆ์อาพาธ โรงพยาบาลศูนย์อุดร

โดยหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

โอนเงินผ่านบัญชีธนาคาร ดังนี้

ธนาคารกสิกรไทย สาขาเอกมัย เลขที่ 059-2-50100-9

ธนาคารกสิกรไทย สาขาอุดรธานี เลขที่ 110-2-20733-3

ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาอุดรธานี เลขที่ 510-4-18734-8

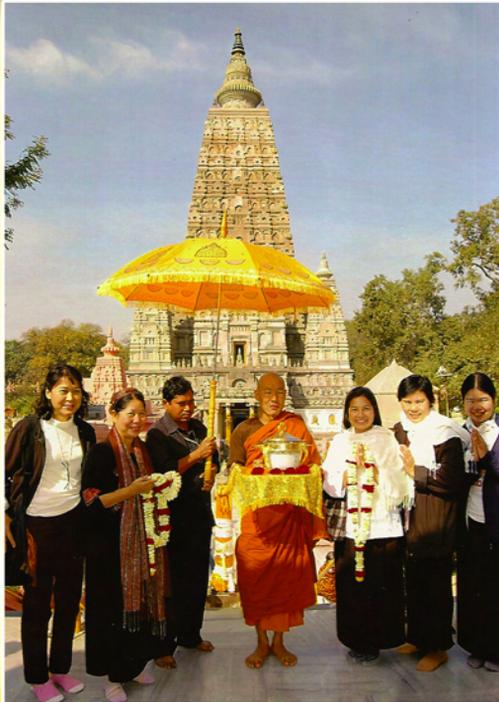
พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสไว้กับพระอานนท์ว่า

“อานนท์ สังฆเวชนียสถาน ๔ ตำบลนี้คือ สถานที่เรา ตถาคตเจ้าบังเกิดแล้ว คือ ที่ประสูติจากพระครรภ์ ๑..... สถานที่เราตถาคตตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ๑..... สถานที่เราตถาคตแสดงธรรมจักร ๑..... สถานที่เราตถาคต ปรีณิพพาน ๑..... สถานที่ทั้ง ๔ ตำบลนี้แล ควรที่พุทธบริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้มีความเชื่อ ความเลื่อมใสในพระตถาคตเจ้า จะดู จะเห็น และควรจะให้ เกิดธรรมสังฆะทั่วกัน อานนท์.....ชนทั้งหลายเหล่าใดเหล่าหนึ่ง ได้เที่ยวไปยังเจดีย์สังฆเวชนียสถานเหล่านี้ด้วยความเลื่อมใส ชนเหล่านั้นครั้งทำกาลกิริยา ลง จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”

มหาปรีณิพพานสูตร

ข้อมูลจากหนังสือ

๑. สู่แดนพระพุทธรองค์ (อินเดีย-เนปาล) พระราชารัตนรังสี (วีรยุทธ์ วีรยุทธ) พระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย
๒. ไวสาลี สวรรค์บนดิน (พระมหาประมวล ฐานทัตโต ดร.)
๓. ไปเยือนถิ่นพุทธภูมิ (จินดา ศิริมานนท์)
๔. ไปอินเดีย เมียสั่งมา (ไพโรจน์ ชินศิริประภา)

คณะเรือบุญปากน้ำ ศิษย์ท่านพ่อลี ธัมมธโร

ถวายข้าวมธุปายาสแด่พระพุทธเมตตา ประดิษฐานในพระมหาเจดีย์พุทธคยา
สถานที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ ณ เมืองคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย

